

ОТЧЕТ ЗА ПЛАТЕЖОСПОСОБНОСТТА И ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

А. Дейност и резултати

А.1 Дейност

Застрахователно акционерно дружество ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД е учредено с Решение № 1 от 19.11.2007 год. с фирмено дело № 17827/2007 г. на Софийски градски съд, първи състав на „Фирмено отделение“. Адресът на управление и седалището на дружеството, както и адреса за кореспонденция е в гр.София, ул. "Стефан Караджа" № 2.

Основният предмет от дейността на ЗЕАД "ЦКБ Живот" ЕАД е: Застраховане на лица срещу събития, свързани с живота, здравето или телесната цялост чрез извършване на застраховка „Живот“ и рента; женитбена и детска застраховка, допълнителна застраховка, застраховка „Злополука“ (включително производствена злополука и професионално заболяване), застраховка „Заболяване“.

Компанията приключва 2017 г. с положителен финансов резултат от 220 хил. лева печалба.

Застрахователните премии на ЗЕАД „ЦКБ ЖИВОТ“ по видове застраховки през периода 2014 - 2017 година са на стойност както следва:

Вид застраховка	Брутен премиен приход (лева)	Брутен премиен приход (лева)	Брутен премиен приход (лева)	Брутен премиен приход (лева)
	2014	2015	2016	2017
Застраховка "Живот"	1 796 085	1 989 850	1 724 503	597 109
Допълнителна застраховка	998 178	1 308 713	1 701 779	2 132 950
Застраховка "Злополука"	26 462	19 115	1 982	0
Застраховка "Заболяване"	239 162	253 992	266 184	263 943
Всичко:	3 059 887	3 571 670	3 694 448	2 994 002

ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД отчита премийния си приход на база записани (начислени) премии, така както е предвидено в НАРЕДБА № 53 от 23 декември 2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд.

В следващата таблица са представени данни за динамиката на брутният премиен приход за последните три години в абсолютни суми и в процентно отношение.

Вид застраховка	Динамика на brutния премиен приход за 2016 г. спрямо 2015 г.		Динамика на brutния премиен приход за 2017 г. спрямо 2016 г.	
	Ръст в лева	%	Ръст в лева	%
Застраховки „Живот“	-265 347	86,66%	-1 127 394	34,63%
Допълнителни застраховки	393 066	130,03%	431 171	125,34%
Застраховки „Злополука“	-17 133	10,37%	-1 982	0,00%
Застраховка "Заболяване"	12 192	104,80%	-2 241	99,16%
ВСИЧКО	122 778	103,44%	-700 446	81,04%

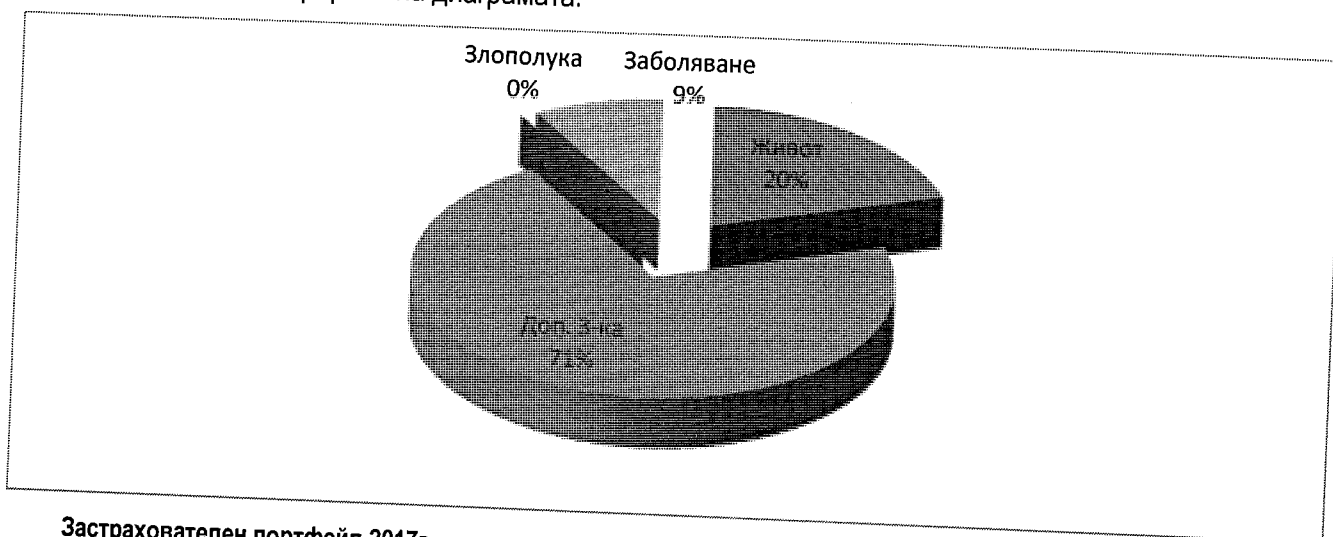
Най-значими застраховки за портфейла на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ са застраховки „Живот“ и „Допълнителна застраховка“. Премийната динамика при отделните видове застраховки е както следва: при Допълнителна застраховка приходът нараства с над 25%, при застраховка „Злополука“ и застраховки „Живот“ - намаление на премиения приход. Като цяло дружеството има намаление на премиения приход с 19%, което се дължи на обективни обстоятелства, свързани с промяна в нормативната уредба и отпадането на данъчните облекчения по застраховки „Живот“. Ограничение за развитието на бизнеса по Раздел II от Кодекса за застраховането налагат новите капиталови изисквания към застрахователите.

Относителният дял на премиите по отделните видове застраховки за последните три години е даден в следващата таблица:

Застраховка	2015	2016	2017
Застраховки „Живот“	56%	47%	20%
Допълнителни застраховки	37%	46%	71%
Застраховки „Злополука“	1%	0%	0%
Застраховка "Заболяване"	7%	7%	9%
ВСИЧКО	100%	100%	100%

Наблюдава се тенденцията Допълнителните застраховки и застраховките „Живот“ да са основни в портфейла, като те имат сумарно относителен дял на база премиен приход близо 91 % за 2017 година.

Данните са илюстрирани на диаграмата:

Застрахователен портфейл 2017г.

А.2 Резултати от подписваческа дейност

Обемът на записания през 2017 година застрахователен бизнес, измерен чрез брой договори, действащи към края на годината е 60 договора по застраховка „Живот“, 33 307 договора по „Допълнителна застраховка“ и 5 договора по „Заболяване“. Общият брой застраховани лица по всички линии бизнес е 37 437 лица по животозастраховане и 1 814 лица по „Заболяване“. Преобладаващата част от лицата се отнасят за „Допълнителна застраховка“ (36 755). Към края на 2017 година има действащи 60 индивидуални спестовни полици „Живот“, като през течение на годината имаше няколко групови полици „Живот“, част от които изтекоха на 31.12.2017 г.

По новосключените през 2017 година застраховки имаше 20 892 застраховани лица. Действащите застрахователните договори за срок до 3 години включително са 12 793. Броят на действащите индивидуални договори е 33 292 (99.8%) и те преобладават в портфейла. Основен фактор за това са полиците на кредитополучатели на ТБ ЦКБ. Разпределението на премиения приход е 70 % за индивидуални договори срещу 30 % за групови в животозастрахователния бизнес. По застраховка „Заболяване“ всички договори са групови.

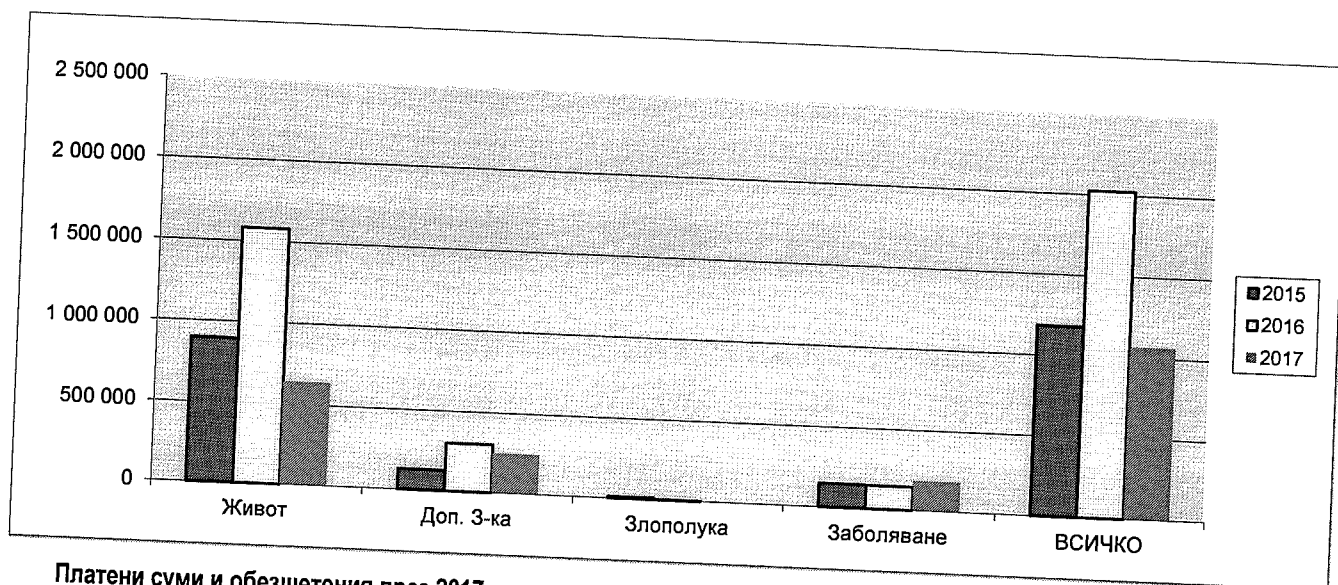
Брутният начислен премиен приход се разпределя, както следва: 18 % за директни продажби, 2 % - чрез брокери и 79 % - чрез агенти.

В следващата таблица са представени детайли за относителния дял на записания бизнес по канали на продажби:

Вид застраховка	Относителен дял в % на brutния премиен приход за 2017 г., реализиран		
	От директни продажби	Чрез брокери	Чрез агенти
Застраховка "Живот"	5,80%	1,21%	92,99%
Допълнителна застраховка	12,58%	2,58%	84,84%
Застраховка "Злополука"			
Застраховка "Заболяване"	100,00%	0,00%	0,00%
ВСИЧКО	18,94%	2,08%	78,98%

Общият размер на brutните начислени застрахователни суми и обезщетения през 2017 г. е 1 069 хил. лева, като от тях 189 хил. лв. са по застраховка „Заболяване“, а 885 хил. лв. са по животозастраховане. В това число са изплатени 618 хил. лева по групови спестовни застраховки на падеж, 20 хил. лв. откупи и 2 хил. лв. застрахователни суми при доживяване. По „Заболяване“ са платени допълнително 600 лв. разходи за ликвидация.

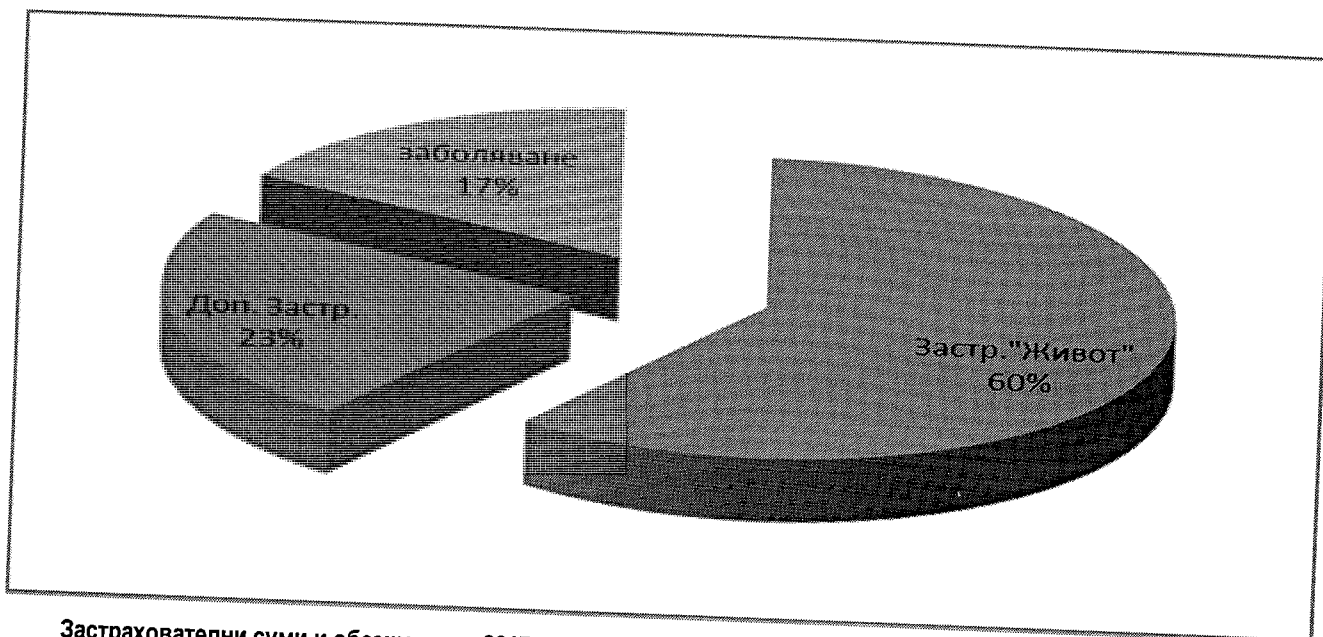
На следващата графика е отразена динамиката на застрахователните плащания за последните три години:

Платени суми и обезщетения през 2017 г.

Най-много са плащанията на обезщетения като абсолютна величина при застраховка „Живот“, което се дължи на настъпилите падежи по групови спестовни полици.

Процентното разпределение на платените обезщетения между отделните видове застраховки е както следва:

Застрахователни суми и обезщетения 2017

Резервът за предстоящи плащания без частта за възникнали и непредявени претенции е 115 хил. лв. Вижда се, че щетите се уреждат бързо както се изисква в Кодекса за застраховане, а именно произнасяне по ликвидационните преписки най-късно в 6-месечен срок.

Сумите по застраховка „Живот“ са платени при изтичане на сроковете на застраховките и при падежи, както и има плащания по 4 откупа. Обезщетенията по Допълнителна застраховка се формират от 24 претенции за риска смърт на застрахования за 103 хил. лв. и 101 иска на обща стойност 142 хил. лв. за друг вид обезщетения. От исковете по животозастраховане 74 броя на стойност 184 хил. лв. са по индивидуални полици, останалите искове и суми са по групови полици. Проверка на щетите показва, че те се предявяват навреме. Средната стойност на платена щета за риска смърт по Допълнителна застраховка е 4 300 лева, като през 2016 г. е била 6 639 лв. За другите рискове – средната стойност на платена щета е 1 405 лева за 2017 г., срещу 1 317 лв. за 2016 г.

В следващата таблица са представени данни за средните стойности на платените щети за последните 6 г. по Допълнителна застраховка.

Доп. застраховка	Средна стойност плащания за смърт	Средна стойност плащания за други обезщетения	Средна стойност плащания - общо
2012	3 413	198	254
2013	2 769	183	219
2014	2 352	795	1 210

2015	3 683	531	1 043
2016	6 639	1 317	2 046
2017	4 300	1 405	1 960

Всички щети от риска „смърт“ с изключение на една са за риска смърт от заболяване. Щетата по риска смърт от „Злополука“ е на стойност около 14 000 лв. Най-голямата платена сума е около 20 000 лв. за трайна нетрудоспособност. Щетите над 10 000 лева са 5 на брой, като 3 от тях са за рисковете смърт на кредитополучател, а 2 са за трайна нетрудоспособност. При другите рискове по Допълнителна застраховка щетите са за медицински разходи, временна и трайна нетрудоспособност, вариращи от 70 лв. до няколко хиляди лева.

В следващата таблица са представени процентни данни за разпределението на платените обезщетения (брой и сума в лв.) по Допълнителна застраховка за 2017 г.

Доп. застраховка	% икове	% от сума на платени обезщетения
До 100 лв.	11,20%	0,56%
От 100.01 до 500 лв.	25,60%	3,83%
От 500.01 до 1 000 лв.	22,40%	9,03%
От 1 000.01 до 5 000 лв.	32,80%	42,47%
От 5 000.01 до 10 000 лв.	4,00%	12,85%
От 10 000.01 до 20 000 лв.	4,00%	31,27%
Над 20 000 лв.	0,00%	0,00%
Общо:	100,00%	100,00%

Плащанията по спестовни продукти основно са на застрахователни суми на падеж при риск доживяване: 4 иска за 620 хил. лв., като 3 иска са за групови договори и 1 иск за индивидуален договор от 2000 лева застрахователна сума при доживяване. Има също 4 откупа за 20 хил. лв.

Разходите за обезщетения по застраховка „Заболяване“ са 183 498 лв. за 1 559 щети, което прави средна стойност 118 лв.. Най-малкият размер на платен иск е под 5 лв. – плащания за медикаменти, а най-големият – близо 4 600 лв. – по „Злополука“ – допълнителна помощ.

В следващата таблица са представени процентни данни за разпределението на платените обезщетения (брой и сума в лв.) по застраховка „Заболяване“ за 2017 г.

„Заболяване“	% искове	% от сума на платени обезщетения
До 100 лв.	78,39%	51,89%
От 100.01 до 500 лв.	19,66%	32,73%
От 500.01 до 1000 лв.	1,36%	7,56%
От 1000.01 до 5000 лв.	0,58%	7,83%
Над 5000 лв.	0%	0%
	100%	100%

През 2017 г. ЗЕАД „ЦКБ Живот“ АД средната комисиона за периода е 9%. Освен това дружеството отчита други преки аквизиционни разходи, които са разпределени по видове застраховки пропорционално на относителния дял на начислените премии за периода. Фактическите аквизиционни разходи за периода са 28 % от начислените премии.

Застрахователните резерви на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ АД за 2016 г. са формирани при спазване на изискванията на Наредба № 53 от 23.12.2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд.

С оглед осигуряване на финансова стабилност, формираните към 31.12.2017 г. резерви на дружеството са инвестирани в диверсифициран портфейл от акции, дялове, имоти, парични средства и др.

Б. Система на управление

Б.1 Обща информация относно системата на управление

Дружеството е с едностепенна система на управление. Съветът на директорите е избран орган, като правилата за избор на членовете на Съвета са уредени в Устава на дружеството. В дружеството има учредена прокура. Представителството на дружеството се осъществява само заедно от изпълнителния директор и прокуриста.

Съветът се състои от трима членове с мандат пет години, отговарящи на изискванията на Кодекса за застраховането и са одобрени от надзорния орган.

Броят на членовете на Съвета на директорите се определя и може да бъде променен от Едноличния собственик на капитала.

Членовете на Съвета са предоставили необходимите декларации относно участията си в управителни и контролни органи на други търговски дружества.

Членовете на Съвета на директорите изпълняват с необходимата грижа своите отговорности при вземане на решения, спазват стандарти за делово поведение и етика, избягват действия, позиции или интереси, които са в конфликт с интересите на дружеството.

Заседанията на Съвета да се провеждат поне веднъж месечно. Членовете на Съвета на директорите се свикват на редовни заседания от председателя или заместник-председателя най-малко веднъж месечно. Председателят на Съвета на директорите може да свиква и извънредни заседания. Всеки член на съвета може да отправи писмено искане до председателя за свикване на извънредно заседание. В случай, че председателят не свика Съвета на директорите в 10-дневен срок, поискалите това се смятат овластени да свикат съвета. Заседанията на Съвета на директорите са законни, ако са редовно поканени всички членове и присъстват най-малко половината от членовете му лично или са представлявани с писмено пълномощно от друг член на съвета. Никой присъстващ член не може да представлява повече от един отсъстващ член. Съветът на директорите може да взема решения и неприсъствено, ако всички членове са заявили писмено съгласието си за решението.

Изпълнителният директор, който е и един от представляващите дружеството, е определен измежду членовете на Съвета и редовно се отчита за извършената дейност.,,

Правомощията на членовете на Съвета на директорите на дружеството са посочени в Устава на дружеството, като включват въпроси, които не попадат в сферата на изключителната компетентност на едноличния собственик на капитала. Начинът на работа на Съвета на директорите е уреден в Правилата за дейността на Съвета на директорите.

Мандатът на Съвета на директорите е пет години, като след изтичане на срока, Съветът на директорите продължава да изпълнява функциите си до избирането на нов съвет. Членовете на Съвета на директорите могат да бъдат преизбирани без ограничение, както и могат да бъдат освободени от длъжност и преди изтичане на мандата, за който са избрани.

Членовете на Съвета на директорите са длъжни и изпълняват задълженията си в интерес на дружеството и да не разгласяват информация, станала им известна в това им качество, ако това е могло да повлияе върху дейността и развитието на дружеството, включително и след като престанат да бъдат членове на съвета.

При осъществяване на правомощията и изпълнение на задълженията си членовете на Съвета на директорите спазват принципите, залегнали в Етичния кодекс и тези, касаещи избягването и недопускането на конфликт на интереси.

Процедурата за избягване и разкриване на конфликт на интереси е уредена в Политика по уреждане на реда за разкриване на конфликт на интереси и осигуряване на доверителност в ЗЕАД "ЦКБ Живот" ЕАД. Членовете на Съвета избягват и не допускат реален или потенциален конфликт на интереси.

Съветът на директорите гарантира, че всички сделки със свързани лица се одобряват и осъществяват по начин, който обезпечава надеждно управление на конфликта на интереси и защитава интересите на дружеството и съответно на неговите акционери.

Съветът на директорите на дружеството представя пред Едноличния собственик на капитала годишен отчет за изпълнението на програмата, правилата и процедурите.

На 10.05.2017 г. на Събрание на Съвета на директорите на дружеството е взето решение да бъде учредена прокура. Прокурата е вписана в Търговския регистър на 14.06.2017 г. На прокуриста се възлага срещу възнаграждение да управлява и представлява Дружеството съвместно с Изпълнителния директор. Дружеството определя правата на прокуриста съгласно изискванията на Търговския закон. Дружеството в лицето на управителния му орган има право да иска и получава отчет от прокуриста за осъщественото търговско управление (сделки, извършени от името и за сметка на търговеца и т.н.), като същевременно му предостави необходимите средства и информация за осъществяване на търговското управление по договорения начин.

Прокуристът има право и е длъжен:

1. Да извършва всички действия и сделки, които са свързани с упражняване на търговската дейност на дружеството.
2. Да извършва всякакви правомерни действия, осигуряващи нормалното функциониране на дружеството от гледна точка на действащите нормативни актове и стопанския интерес.
3. Да се разпорежда с имуществото на дружеството (заедно с изпълнителния директор) без правото да отчуждава или обременява с тежести недвижими имоти на фирмата.
4. Да упълномощава други лица за извършване на определени действия, като не може да упълномощава друго със своите права по закон.
5. Съвместно с изпълнителния директор да осъществява правата на работодател.
6. Да осъществява търговското управление лично и с грижата на добрия търговски управител в интерес на дружеството.
7. Да организира, ръководи и контролира дейността на дружеството в съответствие с определената му представителна власт.
8. Да спазва всички вътрешно нормативни актове на дружеството, като има право да предлага изменението им.
9. При осъществяване на търговското управление прокуристът да се подписва, като прибавя към фирмата на дружеството своето име и добавка, която да сочи прокурата.

10. Да информира регулярно дружеството за състоянието на предприятието и за резултатите от търговското управление в срокове, определени от вътрешните актове на дружеството и решенията на Съвета на директорите.

11. Да не осъществява дейност, която е конкурентна на дружеството и попада в пределите на търговското управление.

12. Да спазва правилата и съдейства за разкриване и избягване на конфликт на интереси.

13. Да пази в тайна информацията, която му е станала известна, във връзка с изпълнението на функциите му и съответно застрахователната тайна по смисъла на КЗ.

14. Да пази търговските тайни и търговския престиж на дружеството.

15. Да спазва задължението за опазване на застрахователна тайна и след прекратяване на правоотношението си със застрахователя.

16. Да спазва изискванията във връзка със защита на данни и сигурност на информацията в дружеството.

В организационната структура на дружеството ключовите функции са независими и служителите на тези длъжности се определят от Управителния орган в лицето на Съвета на директорите

Б.2 Изисквания за квалификация и надеждност

Изискванията за квалификация и надеждност са уредени в Политика за квалификация и надеждност в „Застрахователно еднолично акционерно дружество „ЦКБ Живот“ ЕАД, последно изменена на 02.10.2017 г. Оценката на квалификацията включва професионалната и доказана квалификация, знания и опит в застрахователния или друг финансов сектор или в друг отрасъл, в който лицето има умения (преимуществено застрахователни, финансови, счетоводни, актюерски и ръководни).

Дружеството гарантира, че лицата, които действително го ръководят или изпълняват други ключови функции, разполагат с достатъчна квалификация, така че предприятието да се управлява и контролира по професионален начин. Административно – управителния орган в цялост притежава подходяща квалификация, опит и знания най-малко за:

А. Застрахователните и финансовите пазар.

Б. Бизнес стратегия и бизнес модел.

В. Система на управление.

Г. Финансови и актюерски анализи.

Д. Нормативна уредба и изисквания.

В дружеството се вземат предвид задълженията на отделните лица, за да се осигури многообразие на квалификацията, знания и подходящ опит.

Критериите за квалификация и професионален опит на ръководните длъжности включват следното:

1. В продължение на поне три години лицето да е заемало длъжност в управителен орган на застраховател, застрахователен или финансов холдинг, застрахователен холдинг със смесена дейност, финансов холдинг със смесена дейност, презастраховател или пенсионноосигурително дружество, банка или друго предприятие от финансовия сектор, когато дейността на предприятието от финансовия сектор е съизмерима с тази на застрахователя;

2. В продължение на поне пет години лицето да е заемало длъжност в контролен орган или длъжност с ръководни функции в застраховател, застрахователен или финансов холдинг, застрахователен холдинг със смесена дейност, финансов холдинг със смесена дейност, презастраховател, пенсионноосигурително дружество, банка или друго предприятие от финансовия сектор, когато дейността на предприятието от финансовия сектор е съизмерима с тази на застрахователя, а ако има висше икономическо или юридическо образование - поне три години;

3. В продължение на поне пет години лицето да е заемало длъжност като представляващ застрахователен брокер, непосредствено ръководещ дейността по застрахователно посредничество, когато дейността на брокера по застрахователни сделки е съизмерима с дейността на застрахователя, а ако има висше икономическо или юридическо образование – поне три години;

4. В продължение на поне десет години лицето да е заемало длъжност с ръководни функции във финансовото управление на предприятие от нефинансовия сектор, чиито активи са съпоставими със стойността на активите на застрахователя, а ако има висше икономическо или юридическо образование – поне пет години;

5. В продължение на поне десет години лицето да е заемало длъжност с ръководни функции в държавна институция в сферата на икономиката и финансите или длъжност с ръководни функции във финансовото управление на други държавни институции, а ако има икономическо или юридическо образование – поне пет години.

Оценката на надеждността е съобразена с честността и финансовата надеждност на лицето, която е обусловена от неговия характер и поведение в личен и професионален план, включително криминални, финансови и надзорни аспекти.

Когато се оценява дали даден служител е „надежден“, дружеството преценява това съобразно с изтичане на давностния срок на съответното престъпление или друго правонарушение по националното му законодателство.

Оценката на репутацията на лицата е свързана с проучване на поведението им в миналото, с цел да се направи преценка относно това дали ще могат да изпълняват възложените им функции в съответствие със законовите рамки.

Лицата, които следят за пълнотата и редовността (съгласно законодателството и вътрешнодружествените актове) на документите по отношение на лицата, които заемат или ще заемат ръководни длъжности или ключови функции, са ръководителят на функцията по съответствието, а в негово отсъствие - главния юрисконсулт.

Длъжностното лице (в зависимост кой е преглеждал документите) подписва декларация, че оценката на лицето за изпълняване на съответната длъжност е извършена в съответствие с нормативните изисквания и Политиката за квалификация и надеждност на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД (в случай, че лицето подлежи на одобрение от Комисията за финансов надзор).

Най-малко веднъж годишно от всички лица на ръководни и ключови длъжности, представляващите и управляващи дружеството се представя декларация (пред ръководителя на функцията на посъответствие, а той – пред Съвета на директорите), че отговаря на изискванията на действащото законодателство и Политиката за квалификация и надеждност на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД.

Въведена е процедура за повторна оценка за квалификация и надеждност, която се прилага:

1. При промяна на декларираните обстоятелства;
2. При осъждане на лицето;
3. При промяна на нормативно определените критерии за избор.

Резултатите от повторната оценка се предоставят на съответния компетентен орган на дружеството за вземане на решение дали съответното лице следва да бъде сменено или освободено.

При възлагане на ключова функция на външен изпълнител, дружеството прилага процедури за квалификация и надеждност при оценката на лицата, наети от външния изпълнител на услуги или неговия подизпълнител, на които е възложено изпълнение на ключова функция.

Б.3 Система на управление на риска, включително собствена оценка на риска и платежоспособността

Дружеството е въвело функционална структура с оглед оптимизиране процеса по управление на риска, която има следния вид:

• Съвет на директорите

• Прокурист

• Риск мениджър

- Отговорен актюер

- Вътрешен контрол

- Вътрешен одит

- Комитет по управление на финансовите рискове

- Комитет по управление на нефинасовите рискове

- Комитет за действие при извънредни ситуации

Съветът на директорите е орган с обща компетентност по въпросите, свързани с управлението на риска. Той, при взаимодействие с прокуриста определят основните стратегии, принципи и политика на дейността на дружеството.

Членовете на Съвета на директорите и прокуриста си взаимодействат ефективно, за да изпълнят приетата стратегия на дружеството и да постигнат разумно управление на риска.

Те следят дали стратегията, рисковият апетит и политиките на дружеството се прилагат последователно и дали стандартите за изпълнение на дейността се прилагат в съответствие с дългосрочните финансови интереси на компанията.

На прокуриста, съвместно с изпълнителния директор, е възложено да управлява и представлява дружеството. Правата на прокуриста са определени съгласно изискванията на Търговския закон. Дружеството, в лицето на управителния му орган има право да иска и получава отчет от прокуриста за осъщественото търговско управление, като същевременно му предостави необходимите средства и информация за осъществяване на търговското управление по договорения начин. В системата за управление на риска ролята на прокуриста е ключова за постигането на максимални резултати и минимизиране на влиянието на рисковите за дружеството фактори.

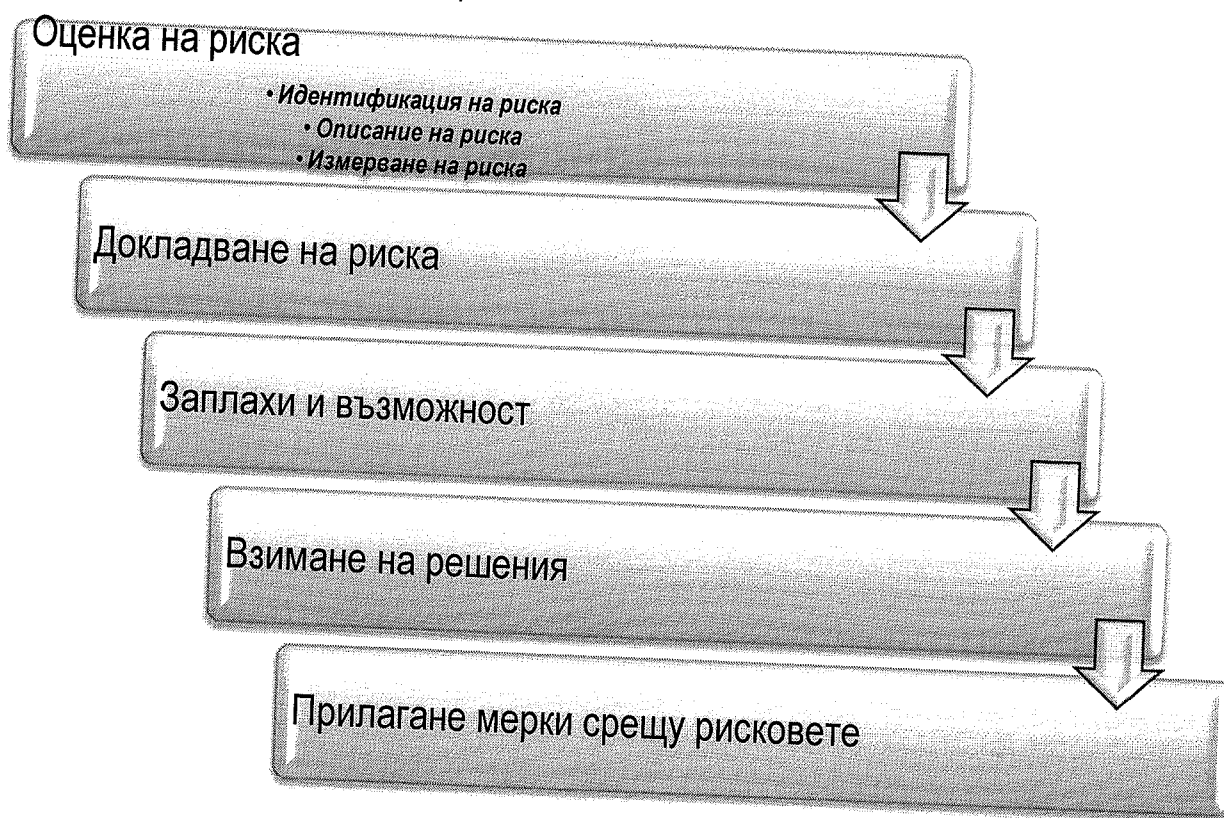
Риск мениджърът съдейства на Съвета на директорите, на представляващите дружеството, на Комитетите по управление на риска, на Комитета за действие при извънредни ситуации за ефективното функциониране на системата за управление на риска. Той осъществява мониторинг върху системата за управление на риска и върху общия рисков профил на дружеството като цяло.

Отговорният актюер координира изчисляването на техническите резерви.

Отговорният актюер гарантира пригодността на използваните методологии и базови модели, оценява достатъчността и качеството на данните, използвани при изчисляване на техническите резерви, сравнява най-добрите прогнозни оценки спрямо практическите резултати и подпомага ефективното прилагане на системата за управление на риска.

Комитетите идентифицират, оценяват, наблюдават, докладват и анализират съответните им ресорни рискове. Изготвят периодични доклади върху рисковите експозиции и предоставят становища на представляващите дружеството и съвета на директорите по въпроси, свързани с управлението на риска, потенциалните заплахи и възможности, както и по въпроси, свързани със стратегически решения, разработват и предлагат мерки за намаляване на риска др.

Схема на процесите по управление на риска:

Функцията по управление на риска е уредена в Политиката „Застрахователно еднолично акционерно дружество „ЦКБ Живот“ ЕАД за функцията по управление на риска. Това е звеното, което отговаря за идентифициране и менажиране на риска в дружеството, включително под формата на консултиране на административния и управителния орган, относно ефективното функциониране на системата за управление на риска, съгласно изискванията на Директивата Платежоспособност II и Кодекса за застраховането.

Функцията по управление на риска е структурирана по начин, който позволява и улеснява безпрепятственото приложение на системата за управление на риска. Риск мениджърът определя, идентифицира и оценява рисковете, класира ги според вероятността от настъпване, осъществява

наблюдение и контрол над потенциално идентифицираните рискове. Осъществява дейност по управление на риска на оперативно и стратегическо ниво. Функцията по управление на риска представлява вътрешния потенциал за изпълнение на поставените практически задачи във връзка с управление на риска, както е посочено в настоящата политика. Функцията по управление на риска, нейните задачи и структуриране са съобразени напълно с цялостната бизнес стратегия на дружеството.

Функцията по управление на риска е обективна и независима от останалите функции.

Риск мениджърът:

1. Идентифицира, определя въздействието, възможността за контрол и вероятността на рисковете в дружеството и съдейства за прилагането на системата за управлението на риска, като същевременно проектира, координира и контролира процесите на управление на риска, както и различните дейности, от които се черпи информация за процеса на управление на риска.
2. Прави оценка на риска, която включва анализиране на рисковете, както и идентифициране, описание и определяне на ефекта на рисковете за дружеството. Прави и оценка, която включва сравняване на определения риск по критерии, установени от дружеството, като разходи, законови изисквания и външни фактори, както и оценяване на предишната работа на дружеството по рисковете.
3. Извършва преглед и систематизиране на идентифицираните рискове – откриване на връзки между рисковете, определяне на въздействието, възможността за контрол и поддръждане по вероятен ред на проявлението им, както и определя критерии за успех над всеки от критичните рискове.
4. Извършва дейностите във връзка с определяне на собствената оценка на риска и платежоспособността (СОРП).
5. Координира, изпълнява и валидира изчисленията на капиталовата адекватност.
6. Тества и валидира модела.
7. Координира отчитането пред надзорния орган по Платежоспособност II.
8. Оценява съвкупните нужди по отношение на платежоспособността, като взема под внимание рисковият профил, одобрените лимити за поемане на риск и бизнес стратегията.
9. Оценява степента на отклонение на рисковия профил от допусканията, които стоят в основата на капиталовото изискване за платежоспособност, изчислено посредством използване на стандартната формула или посредством собствен цялостен или частичен вътрешен модел.
10. Участва в оценяването на стратегически промени – тяхното въздействие върху регулаторния профил на риска и осигурява липсата на противоречие с установения рисков апетит на дружеството.
11. Адаптира готови модели за измерване на риска и наблюдаване на рисковите фактори върху дейността на дружеството.
12. Планира, моделира и внедрява цялостния процес на управление на риска в дружеството, като предлага политиката и структурите за вътрешно управление на риска за организационните структури на

дружеството. Изготвя обосновани предложения за актуализиране или усъвършенстване на правилата за управление на риска и за промени в лимитите за сделки на застрахователния и финансовите пазари и на нивата на риск, да ги внася за одобрение от управителния орган.

13. Моделира варианти за намаляване ефекта от установените рискове, като подготвя и предлага специфична политика за справяне с всеки един риск.

14. Информира управителния орган за резултатите от прилагането на дейностите по идентифициране и оценка на риска в дружеството, посочва области, в които е необходимо подобрене и периодично го информира за състоянието на опитите за преодоляване на по-рано установени слабости.

15. При откриване на нови рискове, при извънредни случаи, когато има появили се въпроси от съществено значение за дружеството – отговарящият за изпълнение на функцията ги докладва незабавно на Съвета на директорите, като дава конкретни предложения, придружени с описания на мерките, които трябва да се вземат, за да бъде избегнат или намален риска.

Функцията по управление на риска редовно участва в цялата официална кореспонденция с компетентните вътрешни и европейски регулаторни органи.

Функцията по управление на риска се включва във всички съществени изменения на организацията на работа в дружеството, като освен участието при вземане на решения, касаещи управлението на риска, взема съгласувателно участие във всички процеси, които биха оказали влияние върху рисковете, засягащи дружеството. При изпълнение на дейността си всички служители на дружеството се консултират с риск мениджъра, в случай на колебание по отношение коректността на действия, касаещи рисковия профил на дружеството.

При изпълнение на дейността си функцията по управление на риска си сътрудничи с други дирекции, отдели и функции в дружеството. Поради своята независимост, риск действа самостоятелно без да участва в оперативната дейност. Лицето, извършващо дейност по управление на риска (риск мениджърът) подпомага дейността на служителите и лицата, които поемат рискове и да участва в управлението на тези рискове.

Б.4 Система за вътрешен контрол

Част от общата система за вътрешен контрол е функцията, следяща за спазване на изискванията за съответствие, уредена в Политика на „Застрахователно еднолично акционерно дружество „ЦКБ Живот“ ЕАД за функцията, следяща за спазване на изискванията за съответствие, която урежда правилата за прилагане и изпълнение на функцията, следяща за спазване на изискванията (функция по съответствието), нейните задачи, ефективност, независимост и обективност и функциите ѝ в организацията на работа в ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД. Изпълнението на функцията се осъществява от одобрения ръководител на

функцията по съответствие. Дейността, свързана с функцията, следяща за спазване на изискванията може да бъде предоставена за изпълнение на външен изпълнител (ползване на външни експерти или outsourcing).

Функцията, следяща за спазване на изискванията включва консултиране на административния и управителния орган, относно спазването на законите, подзаконовите и административните разпоредби, приети в изпълнение на Директива Платежоспособност II. Функцията следи за спазване на вътрешното законодателство, както и вътрешно-нормативните за дружеството документи без това да води до излишно утежняване на изискванията, тъй като следва да се отчита характера, мащаба и сложността на операциите в дружеството. Функцията, следяща за спазване на изискванията включва оценка на евентуалното изменение в правното статукво, в законодателството и вътрешните актове на дружеството върху неговата дейност, както и определянето и оценката на риска, свързани със спазването на изискванията на Директивата. Функцията цели идентификация на рисковете, произтичащи от изискванията на законодателството, класира тези рискове според влиянието и вероятността от настъпване, инициира съответните проверки и подлага резултата на контрол. Функцията, следяща за спазване на изискванията е съобразена напълно с цялостната бизнес стратегия на дружеството.

Функцията, следяща за спазване на изискванията е обективна и независима от останалите функции. Тя е осигурена от непрекъснатото квалифицирано съдействие от страна на Съвета на директорите, прокуриста и организационните структури на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД.

Функцията, следяща за спазване на изискванията:

1. Участва в планирането и бизнес стратегията на дружеството, като част от собствената оценка на риска и платежоспособността (СОРП).
2. Съветва Съвета на директорите за текущото законодателство и за бъдещите регулаторни рискове и нови законодателни промени.
3. Преценява вероятния ефект от промени в нормативната база, касаеща дейността на дружеството.
4. Функцията се включва в разработването, изменението и следи за спазването на вътрешните политики и процедури, касаещи дейността на дружеството.
5. Прави анализи, съветва ръководството при вземане на стратегически решения, свързани с дейността.
6. Идентифицира и оценява риска, който произтича от неизпълнение на нормативните актове и оценява адекватността на мерките за предотвратяване на нарушаването и осигуряване на изпълнението им.
7. Осъществява, в рамките на правомощията си и контрол над дейността по сключените от дружеството договори, съответно може да проверява периодично застрахователните посредници на дружеството.

8. Осъществява сътрудничество, вътрешно отчитане и предаване на информация на всички съответни нива на дружеството, като при необходимост подпомага с необходимите знания и умения в своята област другите ключови функции при изпълнение на техните дейности.

9. Изготвя доклад с констатации и препоръки, който най-малко веднъж годишно го представя на Съвета на директорите, а чрез него на едноличния собственик на капитала на дружеството.

10. Докладва своевременно при установяване на съществен проблем, констатиран при осъществяване на дейността му.

11. При откриване на нови рискове, при извънредни случаи, когато има появили се въпроси от съществено значение за дружеството – нарушение на правилата на вътрешното или европейското законодателство с пряко приложение, служителят/ите, отговарящи за изпълнение на функцията ги докладват незабавно на Съвета на директорите.

Във връзка с прилагане на функцията, следяща за спазване на изискванията се има предвид и следното:

1. Функцията редовно участва в оформянето на цялата официална кореспонденция с компетентния за страната регулаторен орган.

2. Функцията се включва във всички съществени изменения на организацията на работа в дружеството, като освен участието при вземане на решения, взема участие в процеса за одобрение на всички финансови инструменти.

3. При изпълнение на дейността си всички служители на дружеството се консултират с функцията, следяща за спазване на изискванията, в случай на колебание по отношение коректността на извършваните действия.

Функцията, следяща за спазване на изискванията осигурява:

1. Периодични проверки на съответствие с цел ранно разпознаване на нарушения на нормативните изисквания.

2. При необходимост – извънредни, непланирани проверки на съответствието.

3. Проверка на ефективността и целесъобразността на мерките, приложени за предотвратяване на несъответствието.

4. Изпълнението на функцията води до предотвратяване на несъответствията.

5. Осигурява правилното изпълнение на изискванията на Кодекса за застраховането, подзаконовите и вътрешните нормативни актове, както и актовете на европейските органи с пряко приложение.

Нарушенията на законово, подзаконово и договорно ниво се избягват чрез следните способности:

1. Коректно определяне на приложимото законодателство.

2. Спазване на трудовото законодателство и това в областта на здравословни и безопасни условия на труд като предпоставка за трудовата дисциплина.

3. Спазване на приетите от Съвета на директорите политики, Вътрешни правила и други документи на дружеството.
4. Редовен преглед на нормативната база и осъществяване на ефективен вътрешен контрол.
5. Превантивни действия за ограничаване на правните рискове.

Ръководителят на функцията, следяща за спазване на изискванията информира незабавно заместник-председателя на Комисията за финансов надзор в случаите, когато в резултат на извършена проверка са констатирани нарушения и слабости в организацията на дейността и управлението на дружеството, за които смята, че от страна на Съвета на директорите не са предприети достатъчно мерки за отстраняването им.

При възникване на инцидент, свързан със съответствието, съответното структурно звено от дружеството следва незабавно да уведоми функцията, следяща за спазване на изискванията. Функцията, следяща за спазване на изискванията прави проверка, анализира на място ситуацията и докладва на ръководството на дружеството. Функцията, следяща за спазване на изискванията съвместно със съответното структурно звено разработва мерки за предотвратяване на несъответствието в бъдеще и докладва за тези мерки на Съвета на директорите на дружеството.

Функцията по съответствието администрира прилагането на Етичния кодекс на служителите на дружеството като: дава насоки на служителите и на други заинтересовани страни, подали сигнали относно етични проблеми и въпроси, свързани със спазване на установени изисквания, както и да осигурява необходимите условия и механизми за поставяне на въпроси и подаване на сигнали; следи, улеснява и съдейства при разследването на докладвани нарушения или въпроси, свързани с потенциални нарушения на Етичния кодекс.

Отделните структурни звена в дружеството осигуряват спазване на вътрешните и законовите правила и разпоредби, приложими в съответната сфера на отговорност, докладват на функцията, следяща за спазване на изискванията относно възникнали рискове и нарушения и съдействат на функцията, с цел предотвратяване или ограничаване на рискове или нарушения.

Б.5 Функция за вътрешен одит

Функцията за вътрешния одит е уредена в Политика за вътрешния одит в „Застрахователно еднолично акционерно дружество „ЦКБ Живот“ ЕАД и в Процедура по прилагане на вътрешния одит в „Застрахователно еднолично акционерно дружество „ЦКБ Живот“ ЕАД.

Политиката за вътрешния одит урежда вътрешния одит като функция в системата на управление на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД. Изпълнението на функцията се осъществява от специализирано звено (звено по вътрешен одит на дружеството) в рамките на дружеството. Функцията осъществява независима оценъчна дейност, обхващаща всички стопански операции и активи на дружеството. Изпълняващите функцията лица

извършват дейности по осигуряване на сигурност и консултиране, разработени с цел оценяване и повишаване ефективността на процесите за общо управление, управление на риска и вътрешен контрол.

Звеното по вътрешен одит осъществява следните функции:

1. Разработва стратегическо и годишно планиране на дейността по вътрешен одит.
2. Изготвя програма за реализацията на отделните одитни ангажменти от годишния план, която съдържа обхват, цели, времетраене и разпределение на ресурсите за изпълнение на ангажмента, а също подхода и техниките за осъществяването му.
3. Проверява и оценява:
  - съответствието на дейността със закона и вътрешните нормативни документи.
  - надеждността и всеобхватността на системата за отчетност и информация, полезността на изготвяните анализи, електронните информационни системи и верността на данните в тях.
  - създадената организация по опазване на активите.
  - точността, пълнотата и навременността на изготвяните счетоводни и други документи и отчети, системите за управление и методите за оценка на риска.
  - спазването на вътрешните процедури за сключване на застрахователни и презастрахователни договори, участия в държавни поръчки и изпълнение на задълженията към застрахованите лица.
  - приемането и разглеждането на претенциите, определянето на плащанията по тях, както и отчитането на всички прехвърлени дейности от дружеството.
  - изпълнението на плана за съответната година, неговите времеви, количествени и качествени параметри, обем и финансови резултати, самоиздръжка на структурите и други.
  - формирането на резервите и инвестирането на временно свободните средства;
  - събираемостта на разсрочените вноски, които са решаващ фактор в постигането на положителен финансов резултат;
  - организацията за съхраняване и движение на бланките под строга отчетност;
  - подбора и квалификацията на кадрите, както и съответствието на длъжностните им характеристики и правомощия.
4. Извършва репрезентативни проверки върху изготвянето, ползването и съхраняването на застрахователните и ликвидационните досиета.
5. Консултира Съвета на директорите и останалото ръководство на дружеството по тяхно искане, като дава съвети, мнения и други с цел да се подобрят процесите на управление на риска и контрола, без да поема управленска отговорност за това.
6. Докладва на ръководителите на структурите, чиято дейност е одитирана, резултатите от всеки извършен одитен ангажмент и представя одитен доклад.

7. Дава препоръки в одитните доклади за подобряване на дейността и извършва проверки за проследяване изпълнението на препоръките след тяхното утвърждаване.

Б.6 Актюерска функция

Актюерската функция, уредена в Политиката на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД за актюерската функция, създава и осигурява адекватност, като гарантира, че определени дейности се основават на експертни разчети.

Изискванията към функцията включват съгласуване на изчисленията на техническите резерви, оценка на целесъобразността на използвания модел, както и предоставяне на информацията относно изпълненията на изискванията за изчисление на техническите резерви и рисковете, свързани с изчисленията.

Актюерската функция представлява вътрешният потенциал за изпълнение на поставените практически задачи във връзка със съгласуване на изчисленията на техническите резерви.

Тя е обективна и независима от останалите функции.

Дейността на функцията се осигурява и от квалифицираното съдействие от страна на Съвета на директорите и организационните структури на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД.

Актюерската функция в ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД се изпълнява от Отговорния актюер на дружеството.

Актюерската функция:

1. Изчислява / координира изчисляването на техническите резерви на дружеството съгласно застрахователната практика и нормативните изисквания.
2. Гарантира пригодността на използваните методологии и базови модели, както и допусканията, направени при изчисляване на техническите резерви. Валидира методологиите, които се използват за оценка на техническите резерви, вкл. и тестове на данни от предходни години.
3. Оценява достатъчността и качеството на данните (вътрешни и външни), използвани при изчисляване на техническите резерви.
4. Оценява степента на несигурност при прогнозните стойности, които се използват в изчисленията. Идентифицира и обяснява значителните отклонения между най-добрите прогнози и реалната ситуация.
5. Оценява достатъчността и качеството на данните, използвани при изчисляване на най-добрите прогнозни оценки.
6. Подпомага създаването на модели за риска, стоящи в основата на изчисляването на капиталовото изискване за платежоспособност и на минималното капиталово изискване и на собствената оценка на риска и платежоспособността (СОРП).
7. Дава становище във връзка с цялостната застрахователна политика на дружеството.
8. Дава становище относно подписваческата политика.

9. Участва със становище в изготвянето на презастрахователната програма.
10. Участва със становище в разработването на застрахователни продукти.
11. Дава становище относно вероятен финансов ефект от значителни промени, които са свързани с продукти на дружеството.

12. Идентифицира всяко несъответствие с приложимите изисквания в Директива Платежоспособност II при изчисляване на техническите резерви и при необходимост предлага корекции.

13. Оценява съответствието на вътрешните и външни данни, използвани при изчисляването на техническите резерви, с приложимите съгласно директивата стандарти за качество на данните. Когато е уместно дава препоръки относно вътрешните процедури за подобряване на качеството на данните, така че да се гарантира, че дружеството е в състояние да спазва приложимото съгласно директивата изискване, когато то бъде приложено.

14. Изчислява техническите резерви посредством приближения и индивидуални подходи за отделни случаи, когато не са налице достатъчно подходящи данни за прилагане на надеждни актюерски методи.

15. Може да дава експертна оценка и съдействие, анализ на покритието и типичността на рисковете, оценки, изчислени при вътрешни модели.

Отговорния актюер има право: На достъп до всякаква информация за дружеството, необходима за гарантиране на ефективното изпълнение на актюерската функция; да прави препоръки и поставя изисквания към директорите на дирекции за събиране на допълнителна информация, подобрене качеството на данните и други подобни мерки, необходими при изчисляване на техническите резерви, най-добрите прогнозни оценки и тарифите на дружеството; да прави предписания и поставя срокове за отстраняване на допуснати несъответствия и нарушения в масивите данни, използвани в актюерската практика.

Във връзка с прилагане на актюерската функция се има предвид и това, че функцията следва редовно да участва в цялата официална кореспонденция с компетентния за страната регулаторен орган, както и този на европейско ниво, както и това, че функцията следва да се включи във всички съществени изменения на организацията на работа в дружеството.

Актюерската функция осигурява:

1. Изчисляването на най-добрите прогнозни оценки съгласно изискванията на директивата.
2. Сравняването на най-добрите прогнозни оценки спрямо практическите резултати.
3. Възможност за тестване на всеки отделен компонент на оценката на основните фактори на риска, включително и взаимоотношенията между различните компоненти и тяхната интеграция при отчитане на ефектите от диверсификация.
4. Аргументиран анализ на надеждността и адекватността на изчислените технически резерви, както и на източниците и степента на несигурност във връзка с прогнозите.

5. Анализ на адекватността на техническите резерви.
6. Анализ на чувствителността на техническите резерви спрямо всеки един от основните рискове, залегнали в задълженията, покрити от техническите резерви.
7. Осигурява правилното изпълнение на изискванията на Кодекса за застраховането, подзаконовите и вътрешните нормативни актове, както и актовете на европейските органи с пряко приложение по отношение на изчисляване техническите резерви.

Отговорният актюер се избира в съответствие с нормативните изисквания, установени от действащото българско и приложимото европейско законодателство.

Като част от нормативно определените изисквания и в добавка към тях, лицето, изпълняващо актюерската функция:

1. Притежава познания в областта на актюерската и финансовата математика, които отговарят на естеството и мащаба на присъщите рискове.
2. Има подходящ опит и работа с приложимите професионални и други стандарти.
3. Отговаря на изискванията за квалификация и надеждност, определени в Политиката за квалификация и надеждност.
4. Отговаря на изискванията, установени в дружеството за избягване на конфликт на интереси.

Актюерската функция е независима и обективна от останалите функции в дружеството. Независимост и обективност на функцията се осигурява чрез следните способности:

1. Лицата, отговарящи за изпълнение на функцията не осъществяват друга функция в ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД.
2. Избягване на всякакви форми на конфликт на интереси при лицата, от които зависи изчисляването на техническите резерви.
3. Свободен достъп до информация на служителите, отговарящи за изпълнение на функцията.
4. Непрекъснато взаимодействие със Съвета на директорите, доколкото не се нарушава независимата оценка на функцията.
5. Непрекъснато взаимодействие с представляващите дружеството, доколкото не се нарушава независимата оценка на функцията
6. Непосредствена комуникация със служителите на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД.

Актюерската функция представя на годишна база писмени доклади на Съвета на директорите на дружеството. Докладът позволява на управителния орган на дружеството да направи собствена преценка за нивото на достатъчност на техническите резерви и застрахователната политика.

В актюерския доклад се включва:

1. Описание на допусканията, които се ползват в методологиите за изчисляване на техническите резерви и анализ на степента на несигурност, ако такъв е приложим.

2. Описание на вида контрол, който се прилага за данните, въз основа на които се изчисляват техническите резерви.

3. Описание на приложимите методологии за оценка на достатъчността на техническите резерви, както и обяснение за причината за избор на тези методологии.

4. Становище, касаещо цялостната застрахователна политика.

5. Описание и обосновка на разликите (в прогнози за различни години), в случай че те са значителни.

6. Изводи, направени от процеса на сравнение между най-добрите прогнози и реалната ситуация, като тези изводи се аргументират и се обясняват причините за отклонения, установени при анализа.

7. Описание на констатирани пропуски и становище във връзка с начините за коригирането им.

При необходимост актюерската функция представя на ръководството анализи, разработки и конкретни предложения по прилагане и спазване на изискванията на Кодекса за застраховане и нормативните актове, свързани с прилагането му.

Изготвя актюерски справки за целите на отчетността към вътрешни звена и Съвета на директорите, както и такива за целите на отчетността към надзорните органи, одитори и други външни ползватели на данни.

Отговаря за съставянето в срок на касаещите функцията отчети и справки, които дружеството оповестява като външна отчетна документация.

При изпълнение на дейността си функцията си сътрудничи с други дирекции, отдели и функции в дружеството. Поради своята независимост, функцията действа самостоятелно без да участва в оперативната дейност. Отделните структурни звена в дружеството съдействат на функцията, с цел предотвратяване или ограничаване на рискове или нарушения в дейността ѝ.

Актюерската функция (Отговорният актюер) съвместно с лицето, изпълняващо дейност по управление на риска (риск мениджърът) оценява риска и платежоспособността на база на представените от служителите на дружеството данни.

Б.7 Възлагане на дейности на външни изпълнители

Възлагането на дейности на външни изпълнители намира уредба в Политика за изнасяне на дейност (аутсорсинг) в „Застрахователно еднолично акционерно дружество „ЦКБ Живот“ ЕАД, изменена към 02.10.2017 г. и в съответствие с препоръка на извършаващите независимия финансов одит и наложена ПАМ от страна на КФН.

Посочената Политика урежда изискванията към изнасянето/прехвърлянето на дейност, присъща на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД и предоставянето ѝ за изпълнение от изпълнители/доставчици, които са външни за застрахователя лица (физически или юридически). Уредени са случаите и процедурите за

изнасяне/прехвърляне на дейност (Outsourcing или Outside Resource Using), т.е. изземване на вътрешни функции, характерни за застрахователя и предоставянето им за изпълнение на външно лице или външна компания (outsourcing destination).

Възлагане на подизпълнител може да бъде извършено единствено с предварително писмено одобрение на Съвета на директорите. За външните изпълнители/доставчици, както и за техните служители или наети лица се прилагат правилата, установени в Политиката за квалификация и надеждност. Външните изпълнители/доставчици са отговорни за цялостното изпълнение на дейността, предмет на аутсорсинг – определяне на риска, изпълнение на дейността, способности за наблюдение и контрол от страна на възложителя в лицето на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД.

Всяка една от дейностите в ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД може да бъде прехвърлена за изпълнение от външен изпълнител/доставчик, стига това да не води до затрудняване дейността на застрахователя, което впоследствие да се отрази, както на репутацията му, така и да доведе до негативи при осъществяване на текущия и инцидентен контрол от страна на надзорния орган. Различните дейности могат да бъдат определени като съществени или като несъществени за дружеството.

По своята характеристика съществени дейности и ключови функции са:

1. Дейност, при която всяка неточност или неправилно извършване може значително да повлияе върху способността на застрахователя да извършва дейността си и може да доведе до невъзможност за спазване на нормативните изисквания.

2. Дейности, които изискват издаване на разрешение или лиценз.

3. Дейности или функции, които имат значително влияние над параметрите, които влияят на риска и конкретно на управлението на риска.

4. Управлението на риска по съществените дейности.

5. Ключовите функции по смисъла на Кодекса за застраховането.

По своята характеристика несъществени дейности и функции са:

1. Дейности, които не са потенциални носители на рискове и не представляват важни оперативни функции.

2. Използвани консултантски услуги.

3. Предоставяне на логистични услуги.

4. Други, определени от Съвета на директорите на застрахователя.

За прехвърляне / изнасяне на критични или важни функции се смята прехвърлянето на следните дейности:

1. Инвестиционната дейност.

2. Управлението и съхранението на базите данни и информация.

3. Управлението на застрахователния портфейл.

4. Създаване и ценообразуване на застрахователни продукти.
5. Ликвидационната дейност.
6. Процесът на собствена оценка на риска и платежоспособността.

Прехвърлянето / изнасянето на някои от горепосочените дейности не трябва да бъде извършвана по начин, който може да доведе до:

1. Значително намаляване на качеството на системата за управление.
2. Увеличаване на оперативния риск.
3. Нарушаване на възможността на надзорните органи да следят за спазване на задълженията на застрахователя.
4. Нарушаване на правата на ползвателите на застрахователни услуги.

Предвидени са случаите, в които не могат да се изнасят/прехвърлят изброените по-долу дейности или функции:

1. Основни управленски дейности, при които се определят и приемат политиките на застрахователя, рисковата стратегия и политика.
2. Специфична застрахователна дейност.
3. Цялостното наблюдение върху осъществяваните дейности и процеси.
4. Задължения към клиенти.
5. Задължения към надзорните органи.

Застрахователно еднолично акционерно дружество „ЦКБ Живот“ ЕАД не прехвърля ключова функция или друга дейност от съществено значение за риска в следните случаи:

1. Когато съществено би се нарушило нормалното извършване на дейността на застрахователя.
2. Когато съществено се влошава качеството на системата на управление.
3. Когато неоснователно се увеличава оперативния риск.
4. Когато съществува вероятност от нарушение на способността на компетентния орган за управление или на вътрешния контрол за осъществяване на функциите му.
5. Когато се възпрепятства застрахователния надзор и
6. Когато се застрашават интересите на ползвателите на застрахователни услуги.

В посочените по-горе случаи дейност или функция не се прехвърля или в случай, че вече е прехвърлена, договорът се прекратява с оглед осигуряване на нормалното функциониране на дейността на застрахователя. Дейностите, които са прехвърлени, както и лицата, които ги изпълняват подлежат на контрол от структурата за вътрешен одит за застрахователя. Комисията за финансов надзор има достъп до цялата значима информация, съхранявана от изпълнителя / доставчика, независимо от правноорганизационната му форма, както и правото да извършва проверки на място. На Комисията за финансов надзор се изпраща регулярно цялата информация за изпълнението на прехвърлената дейност.

Застрахователят е длъжен да има алтернативен вариант (служители и/или ресурс да поеме и сам дейността) на предоставената от външния изпълнител/доставчик услуга, за да може да се извършва регулярна и надеждна оценка на предлаганите услуги и в случай на неудовлетвореност от изпълнителя/доставчика да може да прекрати договора без това да се отрази негативно върху дейността му. Алтернативен вариант на предоставената външна услуга е желателно да бъде лицето, което отговаря за наблюдението на коректността и на реализираните от изпълнителя/доставчика резултати.

В. Риск и рискова експозиция

В.1 Подписвачески риск

Подписвачески риск е рискът от евентуална загуба при сключване на застрахователни договори.

Подписваческата политика на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ гарантира надеждна оценка на рисковете, които се приемат за застраховане, както по отношение на вида риск и нивото на застрахователна сума или обезщетение, така и по отношение оценката на медицинския риск.

Подписваческите правила осигуряват подходящите критерии за подбор и оценка на рисковете чрез използването на здравни декларации, медицински прегледи и изследвания и обстойно проучване на всички обстоятелства, които са от съществено значение за оценката на риска. Подписваческият риск се наблюдава и докладва от Комитета по управление на финансовите рискове. При рисковите застраховки „Живот“, рискът се диверсифицира в зависимост от рисковия клас, към която се отнася професията или дейността на застрахованото лице или лица в групата (при груповите договори).

Дружеството може да презастрахова определени рискове с цел предпазване от събития, които могат да окажат неблагоприятно влияние върху финансовата му устойчивост.

ЗЕАД „ЦКБ Живот“ прилага политика на активно управление и контрол върху предявените претенции, която да намали или изключи възможността от неблагоприятно развитие на риска.

Застрахователният договор се сключва писмено във формата на застрахователна полица или друг писмен акт.

Съдържание на Застрахователния договор:

1. Имена, гражданство, информация за данъчни цели, адреси на страните, съответно наименования, идентификатор, седалище и адрес на управление, телефон и e-mail.
2. Предмет на договора.
3. Покрити застрахователни рискове.
4. Срок на договора, началото и края на застрахователния период и на периода на застрахователното покритие.

5. Застрахователна сума или начин на определянето ѝ.
6. Застрахователната премия или начина на определянето ѝ, както и срока и реда за нейното плащане.
7. Размер на самоучастието, ако такова е уговорено между страните.
8. Име и адрес на застрахователния посредник, ако договорът е сключен чрез посредник, а за застрахователните агенти – и номера на легитимационния им документ.
9. Дата и място на сключване на договора.
10. Подписи на страните.

Неразделна част от застрахователния договор са следните документи, като част от тях да изискуеми преди сключването на договора, а друга част се съставят по взаимно съгласие по време на действие на договора:

1. Писмено предложение или искане за сключване на застрахователен договор.
2. Предложение-декларация.
3. Декларация за финансово състояние, когато такава е необходима.
4. Медицинска документация, когато такава е необходима.
5. Декларация за произход на средства.
6. Декларация за целите на автоматичния обмен на финансова информация на основание чл. 142т, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.
7. Писмени отговори на застрахования/застраховация на поставени от застрахователя въпроси, имащи значение за естеството и размера на риска.
8. Специални условия за конкретния вид застраховка.
9. Анекси и добавъци.

За удостоверяване на сключен застрахователен договор може да бъде издаден застрахователен сертификат – по искане на застраховация или застрахования (ако са различни лица).

Процесът на сключване на индивидуална застраховка се състои от последователни етапи, описани в Политиката за подписваческата дейност и работата със застрахователните посредници.

1. Преди сключването на застрахователен договор застрахователят или застрахователният посредник предоставят на всеки кандидат за застраховащ (ползвател на застрахователни услуги) информация в писмена форма Общите и/или Специални условия за съответния вид застраховка. Същите служат за преддоговорна информация, в съответствие с изискванията на КЗ.

2. Попълва се и се подписва Предложение-декларация за индивидуална застраховка.

3. Проверява се Предложението-декларация и се прави оценка на риска.

4. Сключва се или се отказва сключването на застрахователен договор.

Избраната от Застрахователя писмена форма за информация на ползвателя на застрахователни услуги са Общите и/или Специални условия за съответния вид застраховка.

Преди сключване на застрахователен договор застрахователят представя на всеки ползвател на застрахователни услуги информация за приложимия спрямо застрахователния договор закон.

На ползвателите на застрахователни услуги се предоставя и следната информация:

1. Определяне на всяко плащане и опция за плащане.
2. Срока на договора.
3. Начин за прекратяване на договора.
4. Начините на плащане на премиите и срок на плащанията.
5. Начините за изчисляване и разпределяне на бонусите, когато такива са предвидени.
6. Откупната стойност и намалената застрахователна сума и степента, до която те са гарантирани.
7. Премиите за всяко застрахователно плащане както за основните плащания, така и допълнителните плащания, когато това е относимо.
8. Условието за едностранно прекратяване на договора.
9. Обща информация за данъчния режим, приложим към съответния договор.
10. Основните рискове, поети по договора.

Попълването на Предложение-декларация се извършва след като Застрахователят или застрахователният посредник му предостави бланка „Предложение–декларация“ (по образец), която се състои от две части: първа част - предложение, втора част – здравна декларация. Предложението-декларация се подписва от застрахования, застраховачия и застрахователя, като: за лица на възраст под 14 години (малолетни) информацията се попълва и подписва от един от родителите/настойниците, а за лица на възраст от 14 навършени години до 18 години (непълнолетни), информацията в здравната декларация се попълва и подписва лично от лицето, а един от родителите/настойниците допълнително полага подписа си до този на лицето.

Проверката на предложението-декларация се извършва в следната последователност:

1. След подписване на предложението-декларация, същото се предава в офиса на застрахователя.
2. Експерт на застрахователя проверява предложението-декларация относно:
  - 2.1. Правилното му и изчерпателно попълване.
  - 2.2. Определяне на възрастта на кандидата за застраховане, както и тарифирането.
  - 2.3. Стриктното спазване на лимитите по отношение на размера на застрахователната сума, до който застраховката се сключва без изискване на допълнителни документи и без разрешение от ЦУ.
  - 2.4. Окомплектоването на необходимите документи за застрахователни суми над определен размер, съгласно изискванията на застрахователя.

При условие, че не са попълнени всички реквизити в Предложението-декларация или липсват документи, същото се връща на представителя на застрахователя за допълване на преддоговорната информация.

В случай, че Предложението-декларация не подлежи на корекции, не се изискват допълнителни документи и в Здравната декларация на кандидата за застраховане не са посочени минали или настоящи заболявания или други утжняващи риска обстоятелства, същото се приема и одобрява от Застрахователя, след което се издава застрахователна полица.

Фактическото сключване на застраховката става с издаване, подписване и подпечатване на застрахователната полица или друг писмен акт, при условие, че е издължена цялата застрахователна премия или първата разсрочена вноска от застрахователната премия, освен ако не е договорено друго. На клиента се връчва оригинала на полицата, заедно с Общите условия, Специалните условия, екземпляр от Предложението-декларация и квитанция за платена премия.

Процесът на сключване на групова застраховка се състои от следните последователни етапи:

1. Преди сключването на застрахователен договор застрахователят или застрахователният посредник предоставят на всеки кандидат за застраховащ (ползвател на застрахователни услуги) информация в писмена форма Общите и/или Специални условия за съответния вид застраховка. Същите служат за преддоговорна информация, в съответствие с изискванията на Кодекса за застраховането.

2. Попълва се и се подписва Предложение-декларация за групова застраховка.

3. Проверява се Предложението-декларация и се прави оценка на риска.

4. Сключва се застрахователен договор.

Застрахователят или застрахователният посредник предоставят на Кандидата за застраховащ бланка „Предложение-декларация“ (по образец), в която се попълват:

1. Данни за застраховащия – физическо или юридическо лице, име, ЕГН/ЕИК, адрес, телефон, e-mail, банкова сметка, информация за данъчни цели, вид производство/отрасъл, брой на застрахованите лица по рисков класове.

2. Данни за застраховката – избор на покрити рискове, застрахователна сума, срок, респ. начало/край на застраховката, начин на плащане на премията, ползващи се лица в случай на смърт и доживяване (при спестовните застраховки) или при други рискове.

Представянето на поименен списък на застрахованите лица се изисква в случаите, когато:

1. Групата е до 12 лица включително.

2. Не са обхванати всички лица от групата.

3. Лицата от групата се застраховат при различни условия, например застрахователната сума е различна за отделни лица от групата.

4. Застраховката се сключва за сметка на застрахованите лица.

5. В други случаи - по преценка на застрахователя.

Предложението-декларация се подписва от застраховащия и застрахователя.

Фактическото сключване на застраховката става с издаване, подписване и подпечатване на застрахователната полица или друг писмен акт, при условие, че е издължена застрахователната премия или първата разсрочена вноска, освен ако не е договорено друго.

На клиента се връчва оригиналът на полицата, заедно с Общите условия, Специалните условия, документ за платена премия и копие на Предложението-декларация (при поискване).

Изчисляване на възраст на застрахования:

1. Възрастта се изчислява в цели навършени години към началото на застраховката, като частта по-малка от 6 месеца не се взема предвид, а частта от 6 месеца и повече се приема за цяла година.

2. Възрастта на застрахования по спестовните застраховки се изчислява към първо число на месеца, в който е сключена застраховката.

Изчисляване на застрахователната възраст - застрахователната възраст се определя като към изчислената по-гореописания начин възраст се прибавят толкова години, колкото съответстват на определения утежнен медицински риск съгласно Таблица за утежнен медицински риск.

Рисковият клас се определя на основание посочената в предложението-декларация професия или дейност на застрахования, съгласно Азбучен указател на рисковите класове по видове производства и професии.

Застрахователят може да изисква лични здравни декларации в следните случаи:

1. При застраховки, включващи рискове срещу заболяване.
2. Когато групата на застрахованите е до 12 лица.
3. При застрахователна сума, надвишаваща определен от Застрахователя размер.
4. При висок професионален и медицински риск.
5. В други случаи по преценка на специалистите на застрахователя.

Здравните декларации се оценяват по реда, определен в политиката.

Застрахователят може да поиска допълнителна медицинска информация - изследвания или прегледи, както с оглед на здравословното състояние, така и с оглед на размера на застрахователната сума.

Ако в здравната декларация липсват данни за заболяване или за определен процент инвалидност, застраховката може да се сключи до размера на застрахователната сума за съответната възраст, определен от застрахователя.

Ако в здравната декларация е посочено поне едно минало или настоящо заболяване или друго утежняващо риска обстоятелство, предложението-декларация се предава на лекар-съветник на застрахователя, за определяне на медицинския риск.

Лекарят-съветник преценява здравословното състояние на кандидата за застраховане, като може да изиска представяне на допълнителни медицински документи от извършени прегледи и изследвания. Данните от същите се вписват в бланки на застрахователя.

След анализ на здравната декларация и изисканите медицински документи, ако има такива, лекарят-съветник дава становище относно сключване на застраховката, като определя един от следните 3 варианта:

1. Нормален медицински риск – кандидатът за застраховане е одобрен от Застрахователя без да се променят условията на застраховката и без да се увеличава премията и застрахователната полица може да се издаде.

2. Утежнен медицински риск – кандидатът за застраховане може да бъде приет за застраховане, но при определени условия, различни от първоначално предложените:

2.1. Утежненият медицински риск се изразява в увеличаване в цели години на действителната възраст на кандидата за застраховане, което от своя страна води до увеличаване на застрахователната премия.

2.2. В някои случаи може да се допусне сключване на застраховката без утежняване на риска, като от застрахователното покритие се изключат всички събития, породени или свързани с определено заболяване или друг рисков фактор, като това се отбелязва в полицата в полето „Допълнителни договорености“.

3. Отказ за застраховане – кандидатът не може да бъде приет за застраховане, за което писмено се уведомява Застраховация.

Изчисляване на застрахователната премия и начин на плащане:

1. Застрахователната премия се определя в лева или евро и се изчислява по съответната тарифна таблица за срока на застраховката.

2. Размерът на застрахователната премия зависи от: избраното рисково покритие, срока на застраховката, застрахователната сума и професията/дейността на застрахованите /рисковия клас/, брой застраховани лица.

3. За срокове, по-малки от една година се допуска сключване на застраховка, като премията се изчислява по Таблица за краткосрочна тарифа. В този случай премията не може да се разсрочва.

Начинът на плащане на премията, броят на разсрочените вноски, ако има такива и падежните дати се договарят между страните по застрахователния договор и се отбелязват в предложението-декларация.

Застрахователят може да изиска от Кандидата за Застраховащ/Застрахован други, неспоменати документи, когато това се изисква от законодателството на Република България:

1. При застрахователни суми над определен размер, Застрахователят изисква от Застраховация да представи Декларация за финансово състояние.

2. При еднократно внасяне на суми над определен размер Застрахователят изисква от Застраховация да представи Декларация за произход на средства.

По време на действие на застрахователния договор на ползвателите на застрахователни услуги се предоставя следната информация:

1. Промяна на Общите и/или Специални условия.
2. Всяка промяна в наименованието на дружеството, правноорганизационната форма, адреса на управление или адреса за кореспонденция.
3. В случай, че при промяна на Общите и/или Специални условия се променя част от информацията, дадена преди сключването на застрахователния договор.
4. Друга, определена с нормативен акт информация.

При дефинирането на проявленията на подписваческия риск в дружеството се отчита динамиката на обективни и субективни рискове, които могат да имат различни характеристики.

1. Обективни рискове:
  - 1.1. Смъртност на населението.
  - 1.2. Увеличаване продължителността на живота.
  - 1.3. Заболеваемост.
  - 1.4. Загуба на работоспособност.
  - 1.5. Увеличаване на разходите.
  - 1.6. Конкуренция.
2. Субективни рискове:
  - 2.1. Недобросъвестност от страна на притежателите на полици, респ. застраховани лица, ползващи се лица.
  - 2.2. Недобросъвестност от страна на служители на дружеството.
  - 2.3. Грешки и пропуски, свързани с дейността на служители и контрагенти.
3. Смесени рискове:
  - 3.1. Прекратяване на договори (нестабилност на портфейла).
  - 3.2. Некомпетентност или превишаване на права от страна на служители на дружеството.

С цел ограничаване на подписваческия риск и прецизиране на дейността в ЗЕАД "ЦКБ Живот" има въведени лимити на отговорност на отделните нива и функционални звена в структурата на дружеството, както следва:

1. Застрахователни посредници – сключват унифицирани полици с предварително определени параметри, без изискване за допълнителни съпътстващи документи. Привличат клиенти и сключват договори до определен лимит. След одобрение от страна на ръководството на дружеството могат да предлагат и сключват надлимитни и нестандартни договори.
2. Експертен персонал – договаря и сключва полици, изискващи предварителна информация, набор от документи, необходими за прецизиране и оценка на подписваческия риск, съгласува с ръководителите на дирекции надлимитни и нестандартни полици или договори с потенциално висок риск, контролира процеса по сключване на полици от застрахователните посредници и докладва на по-горестоящото ниво

за констатирани пропуски и нередности. В процеса на работа, когато се установи недостатъчно познаване на продуктите или подписваческата политика на дружеството от страна на застрахователните посредници, експертният персонал предприема мерки за информиране на ръководството за организиране и провеждане на обучения и семинари. Разработват и предлагат промени в Общите и Специални условия и в застрахователните продукти на база практическия им опит, наблюдението над конкурентната среда и срещнатите несъответствия и слабости при прилагането на условията в работния процес.

3. Ръководители на дирекции – контролират спазването на лимитите от съответните звена, дават указания и одобрения за сключване на договори, оторизират лица със специални подписвачески права, докладват на Комитета по управление на финансови рискове и изпълнителния директор за резултатите от периодичната оценка на риска, на базата на анализ на информацията за развитието на отделните видове застраховки – премиен приход, платени и висящи щети, административни разходи. Осигуряват взаимовръзката между експертния персонал и изпълнителния директор на дружеството по отношение на въпроси, касаещи организацията на работа и проблемите, възникнали през време и по повод на извършваната дейност. Наблюдават и анализират пазара, в съответствие с което обосновават необходимостта от разширяване на бизнеса, създаване на нови продукти и усъвършенстване и осъвременяване на предлагани застрахователни продукти.

4. Изпълнителен директор – взема решения за кадрово осигуряване на работния процес, одобрява или отхвърля договори с голям размер на застрахователната сума или с висок застрахователен риск, дава указания на служителите за ограничаване акумулацията на застрахователна сума при групи от хора, предлага на Съвета на директорите диверсифицирана презастрахователна програма, с цел предпазване на дружеството от загуби. Контролира пряко дейността по ликвидация на щети с оглед връзката с подписваческия процес и проявлението на риска.

5. Съвет на директорите – приема Общите и Специални условия, тарифи и застрахователно – технически планове по предлаганите от дружеството застрахователни продукти. Приема и одобрява Правилата за сключване на застрахователни договори, както и в Правилата за уреждане на претенции по застрахователни договори. Установява конкретни лимити, които да позволяват на отделните звена да оперират със съответната автономност. Приема и утвърждава презастрахователната програма на дружеството, която е пряко свързана с намаляване на подписваческия риск и евентуалните загуби за дружеството.

Дружеството одобрява вътрешни правила и инструкции за ограничаване на подписваческия риск, отчитайки ключовата му роля в процеса за сключване на договор за застраховка.

Сключването на застрахователен договор преминава през следните етапи:

1. Предоставяне на преддоговорна информация на потребителя на застрахователни услуги – Общи и Специални условия, конкретни оферти.

2. Предложение/искане от страна на кандидата за застраховане за сключване на договор за определен срок и размер на застрахователната сума и покрити определени застрахователни рискове.

3. Изискване на застрахователя за представяне на набор от първоначални документи, съдържащи информация за възрастта, професията и здравословното състояние на кандидата за застраховане – предложения, здравни декларации, медицински документи.

4. Оценка на риска на база предоставените данни, при необходимост, след преценка на доверен лекар на дружеството се изискват допълнителни документи за извършени прегледи и изследвания на кандидата за застраховане.

5. Окончателна оценка на риска и определяне на застрахователна премия, която съответно се завишава при утежнен медицински риск, ограничава се застрахователното покритие или се отказва сключване на застраховка.

6. При съмнение относно съответствието на доходите с размера на застрахователната сума, кандидатът за застраховане допълнително представя декларации за произход на средствата, за доказване на доходите и т.н.

7. При сключване на застрахователни договори с юридически лица, в качеството им на застраховач се подписват и декларации относно произход на средствата и действителен собственик.

8. От страна на физическите и юридически лица (застраховач/застрахован) се изискват декларации относно застраховани чужди граждани за определяне къде лицата са данъчно задължени и под чия юрисдикция попадат. Същото важи и за български граждани, които са данъчно задължени в страна, различна от Република България.

Периодичното наблюдение и анализ на проявлението на риска дава основание да се направи извод за достатъчност на премиите и надеждност на използваната от дружеството таблица за смъртност.

Дружеството е изложено на риск от недобросъвестност на притежателите на полици, респ. застраховани лица или ползвачи се лица. Експертният персонал на дружеството следи за такива случаи на база професионалния си опит и установените правила. При установяване на такива практики докладва на прекия си ръководител за съвместно разрешаване на проблема. Ограничаването на такива практики се осъществява чрез няколкостепенен контрол при разглеждането на претенции.

Установяването на измами служи за основа за разработване на инструкция за предотвратяването им, обучение на персонала за типове измами, установяването и доказването им.

Недобросъвестност от страна на служители на дружеството е друг важен фактор, влияещ негативно върху подписваческия риск. Извършването на ежедневен контрол относно сключване и своевременно обявяване на полици значително ограничава възможностите за злоупотреба.

Некомпетентност или превишаване на права и лимити на съответните звена е в основата на непредвидими загуби за дружеството и риск от нестабилност на портфейла. Възможностите за

преодоляване на този риск се крият в периодичното обучение и своевременното консултиране на експертния персонал при възникнали проблеми в работния процес.

Нестабилността на портфейла крие опасност от реално разминаване между действителния размер на прекратените договори и прогнозата за отпадане на застраховки. Това се преодолява чрез създаване на условия за текуща квалификация на персонала, балансиран подход и избор на подходящия продукт за точния клиент, осъвременяване на продуктите и създаване на нови такива, в съответствие с пазарната среда.

В.2 Финансови рискове

Вследствие на използването на финансови инструменти Дружеството е изложено на различни видове финансов риск, най-значимите от които са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Рискът в дейността по управлението на портфейла на Дружеството е свързан с възможността фактическите постъпления от дадена инвестиция да не съответстват на очакваните.

Спецификата при управлението на финансовия портфейл на Дружеството извежда необходимостта от прилагането на адекватни системи за навременното идентифициране и управление на различните видове риск, като от особено значение са процедурите за управление на рисковете, механизмите за поддържането им в приемливи граници, оптимална ликвидност и диверсификация на портфейла.

В.2.1. Пазарен риск

Пазарният риск се разглежда като риск от промяна в стойността на финансовите инструменти в резултат на промяна в лихвените проценти, цените на ценните книги, стойностите на индексите или валутните курсове, служещи като базови инструменти, въз основа на които са конструирани. Дружеството следи за лихвените равнища, цените на ценните книги и валутните курсове, като спазва стриктно изискванията на Кодекса за застраховането за дисперсия и диверсификация на финансовите си инструменти, при съблюдаване на принципите на сигурност, доходност и ликвидност.

Финансовите инструменти се оценяват по справедлива стойност и всички промени в пазарните условия се отразяват директно в Отчета за печалбата или загубата и отчета за всеобхватния доход.

Притежаваните от Дружеството финансови инструменти се управляват, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозициите към пазарен риск се управляват в съответствие с утвърдените лимити. За намаляване на пазарния риск Дружеството се стреми максимално да диверсифицира инвестициите в портфейла спрямо определен икономически сектор, икономическа структура или емитент.

За периода от създаване на Дружеството до 31 декември 2017 г., предвид характера, структурата и обема на инвестициите, не е преценено като необходими и целесъобразно извършването на хеджиране на риска.

За избягване на риска от концентрация, Дружеството се стреми да спазва заложените ограничения за инвестиране на застрахователните резерви.

В.2.2 Кредитен риск

Кредитният риск в Платежоспособност II включва както модула риск на контрагента, така и под-модула риск на концентрацията, който е част от модула на пазарния риск. Дейността на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД по същество е събиране на премии от застрахованите субекти срещу изплащане на обезщетения при възникване на застрахователни събития. Дружеството инвестира част от получените премии във финансови инструменти, като целта е по възможност да могат да генерират добавена стойност.

Кредитният риск се разглежда като риск за вземанията или капитала, възникващ поради невъзможността на длъжника да изпълнява задълженията си по договор или да действа според уговореното. Той може да възникне и в комбинация с най-различни типове дейност, включително при избора на инвестиционни продукти за инвестиционния портфейл на дружеството, контрагенти по застрахователни операции и др.

За смекчаване на експозицията на дружеството на кредитен риск, са въведени следните процедури:

1. Политика на дружеството за кредитен риск, която излага оценката и определянето на това какво представлява кредитен риск за дружеството. Спазването на политиката се наблюдава от Комитетът по управление на финансовите рискове. Политиката се подлага регулярно на преглед за определяне на нейната уместност и за отразяване на промени в рисковата среда.

2. Концентрацията на кредитен риск се разпределя между портфейл от инвестиции от, финансови активи на разположение за продажба, финансови активи държани до падеж, предоставени заеми, и в по-малка степен краткосрочни и други инвестиции на дружеството.

3. Нетни лимити на експозиция се определят за всеки контрагент или група контрагенти.

4. Презастрахователни договори се сключват с контрагенти, които имат добър кредитен рейтинг, а концентрацията на риска се избягва като се спазват насоките за полиците по отношение на лимитите на контрагентите, които се определят всяка година.

5. Ограничаване на броя на контрагентите и матуритетите на инвестициите.

Дружеството класифицира като инвестиционен клас, финансови активи, при които, за контрагента е налице външен рейтинг. В неинвестиционен клас, са посочени тези финансови активи, за които не е налице рейтинг от рейтингова агенция.

Техники за намаляване на кредитния риск, приложими при необходимост:

Излагането на Дружеството на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати към датата на отчета, както е посочено по-долу:

	2017	2016
	'000 лв.	'000 лв.
Групи финансови активи (балансови стойности)		
Финансови активи на разположение за продажба	918	935
Финансови активи държани за търгуване (отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата)	4 312	4 182
Кредити и други вземания	4 647	4 603
Пари и парични еквиваленти	255	403
	10 132	10 123

Ръководството на Дружеството счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са обезценявани през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка, включително и тези, които са с настъпил падеж.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

В следващите таблици е представен анализ на матуриретна структура според остатъчния срок на падеж на финансовите активи на Дружеството:

	До 1 г.	1 г.-5 г.	Без матуритет	Общо
	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв
31 декември 2017 г.				
Парични средства	-	-	252	252
Срочни депозити	3	-	-	3
ДЦК	-	918	-	918
Акции и дялове в ИФ	-	-	4 312	4 312
Кредити и вземания	4 647	-	-	4 647
Общо активи	4 650	918	4 564	10 132
	До 1 г.	1 г.-5 г.	Без матуритет	Общо
	'000 лв	'000 лв	'000 лв	'000 лв
31 декември 2016 г.				
Парични средства	-	-	401	401
Срочни депозити	2	-	-	2
ДЦК	-	935	-	935
Акции и дялове в ИФ	-	-	4 182	4 182
Кредити и вземания	4 601	-	2	4 603
Общо активи	4 603	935	4 585	10 123

В.2.3 Валутен риск

Този риск е валиден за финансови инструменти, оценени в чуждестранна валута. Балансовата стойност на финансовите активи е деноминирана в следните валути:

	2017	2016
	'000 лв.	'000 лв.
Български лев	10 131	10 105
Евро	1	18
Общо финансови активи	10 132	10 123

Дружеството не е изложено на валутен риск относно справедливата стойност и бъдещите парични потоци на финансовите инструменти.

В.2.4 Лихвен риск

Дейностите по управление на риска имат за цел оптимизирането на нетния доход от и разход за лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите на Дружеството. Процедурите по управление на лихвения риск се прилагат от гледна точка на чувствителността на Дружеството спрямо промени в лихвените равнища.

Действителният ефект зависи от множество фактори, които включват промените в лихвения процент, породени от чувствителността спрямо различните периоди или валути.

В следващите таблици е показана чувствителността към промените на номиналните лихвени проценти на финансовите активи и пасиви на Дружеството:

Финансови пасиви

	Безлихвени
	'000 лв
31 декември 2017 г.	
Задължения по застрахователни договори	74
Търговски и други задължения	22
Общо пасиви	96

	Безлихвени
	'000 лв
31 декември 2016 г.	
Задължения по застрахователни договори	65
Търговски и други задължения	33
Общо пасиви	98

Финансови активи

	Лихвен %	Лихвоносни	Безлихвени	Общо
		'000 лв	'000 лв	'000 лв
31 декември 2017 г.				
Парични средства	-	-	252	252
Срочни депозити	от 0,05% до 0,2%	3	-	3
ДЦК	5%	918	-	918
Акции и дялове в ДФ	-	-	4 312	4 312
Кредити и вземания	от 6,5% до 7%	1 127	3 520	4 647
Общо активи		2 048	8 084	10 132
	Лихвен %	Лихвоносни	Безлихвени	Общо
		'000 лв	'000 лв	'000 лв
31 декември 2016 г.				
Парични средства	-	-	401	401
Срочни депозити	от 0,2% до 0,8%	2	-	2
ДЦК	5%	935	-	935
Акции и дялове в ДФ	-	-	4 182	4 182
Кредити и вземания	от 2.7% до 6.5%	4 601	2	4 603
Общо активи		5 538	4 585	10 123

В.2.5. Ликвиден риск

Ликвидният риск се разглежда като риск за вземанията и капитала, възникващ поради невъзможност на дружеството да изпълни свои задължения, без да възникнат неприемливи загуби. Този риск възниква и когато дружеството не реагира адекватно на промени в пазарните условия и не успява да замени активите си бързо с минимална загуба при нужда.

По отношение на катастрофичните събития също е налице ликвиден риск, свързан с времевите разлики между brutните парични плащания и очакваните възстановявания от презастраховане.

Въведени са следните политики и процедури за ограничаване на експозицията на дружеството към ликвиден риск:

1. Дружеството редовно изплаща обезщетения и задължения, които възникват при обичайната дейност.

2. Дружеството ежедневно следи и контролира своите потребности от ликвидни средства чрез управление на входящите и изходящите парични потоци.

3. Създадени са набор от правила за разпределение на активите, структури на лимити на портфейлите и профили на падеж на активите, за да се гарантира, че е на разположение достатъчно финансиране за посрещане на задълженията по застрахователни и инвестиционни договори.

4. Дружеството анализира ликвидния риск на база на историческите входящи и изходящи парични потоци, като на тази база се определя праг на пари в портфейла. За оперативното управление на ликвидния риск, дружеството изготвя ежедневно месечна прогноза на паричните потоци свързани с дейността.

При констатиране на ликвидни проблеми е изградена процедура по уведомяване на заинтересованите лица - лицето отговорно за управлението на риска, инвестиционния консултант, съвета на директорите.

От започване на дейността на дружеството не е отчетен недостиг на ликвидни средства или затруднения при покриване на задълженията му.

През отчетния период дружеството е изпълнявало своите текущи задължения в срок.

Техники за намаляване на ликвидния риск.

В.3 Операционен риск

Операционен риск е рискът от преки или непреки загуби в следствие на различни причини, свързани с процесите в дружеството, персонала, информационната система, както и в следствие на външни фактори, различни от пазарен и ликвиден риск, като например рисковете, възникващи от правните и регулаторни изисквания и общоприети стандарти за корпоративно поведение. Операционните рискове възникват от всички операции в дружеството.

Целта на дружеството е да управлява операционния риск така, че да постигне баланс между избягването на финансови загуби и репутационен риск на дружеството и ефективното управление на разходите.

Видове операционен риск. Дружеството е определило видовете операционен риск, съобразно:

1. Процесите, извършвани от персонала на дружеството.
2. Процесите, извършвани в информационната система на дружеството.
3. Външни фактори, като правни и регулаторни изисквания и др.

	Видове събития	Определение
ПЕРСОНАЛА НА ДРУЖЕСТВОТО	Вътрешни измами	Загуби, дължащи се на умишлени действия с цел измама, неправомерно придобиване на собственост или заобикаляне на нормативната база или вътрешните правила на компанията.
	Безопасност на труда и работния процес	Загуби, възникващи от действия, които са в несъответствие с нормативната база и правилата, отнасящи се до работния процес, безопасността на труда.
	Изпълнение, доставка и управление на процесите	Загуби, възникващи от неуспешна обработка на преписки или лошо управление на процеси, засягащи контрагенти.
	Клиенти, продуктови бизнес практики	Загуби, възникващи от неумишлено или небрежно изпълнение на служебните задължения към определени клиенти (вкл. изисквания за доверителност и правилен подбор), или от естеството или характеристиките на продукта.

	Изпълнение, доставка и управление на процесите	Загуби, възникващи от неуспешна обработка на преписки или лошо управление на процеси, засягащи контрагенти.
ПРОЦЕСИТЕ, ИЗВЪРШВАНИ В ИТ СИСТЕМАТА	Прекъсване на дейността и системни сривове	Загуби, възникващи от прекъсване на дейността системни сривове (сривове в информационната система).
	Външни фактори	Загуби, свързани с промяна на правната и регулаторна рамка.
ВЪНШНИ ФАКТОРИ, КАТО ПРАВНИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ И ДР.	Външни измами	Загуби, дължащи се на умишлени действия с цел измама, неправомерно придобиване на собственост или заобикаляне на нормативната база от трети лица.
	Повреди на физически активи	Загуби, възникващи от повреждане или разрушение на физически активи от природни бедствия или други събития.

В.4 Други значителни рискове

Дружеството приема, че основният риск за дейността е възможността реалните плащания на претенции и застрахователни суми да надвишат заложените очаквани прогнози. Основна задача на дружеството е гарантиране достатъчността на заделените застрахователни резерви за покриване на поетите задължения. Поетите застрахователни рискове се оценяват съгласно действащата подписваческа политика на дружеството. Застрахователният риск се наблюдава и докладва от Комитета по управление на финансовите рискове.

Спестовните застраховки "Живот" покриват рисковете "смърт" или "доживяване" на застрахованото лице. Към тях могат да се включват и допълнителни рискове.

Дългосрочните полици се сключват за срок до 25 години и имат клауза за откупна стойност.

По спестовните застраховки "Живот" дружеството формира математически резерв.

Основните рискове, на които е изложено дружеството по отношение на договорите за спестовни застраховки, са следните:

1. Риск от повишени разходи за изплащане на застрахователни обезщетения в резултат на:
  - по-висок брой на случаите на смърт на застраховани лица.

- по-висок брой на случаите на инвалидизиране на застраховани лица.
- по-висок брой на случаите на заболяемост на застрахованите лица.
- 2. Риск от повишен брой откупи и отпадания.
- 3. Риск от повишен размер на разходите по обслужване на застрахователния портфейл.
- 4. Риск от намаляване доходността от инвестиции.

Рисковите застраховки "Живот" покриват основни рискове "смърт", "трайна загуба на работоспособност" и допълнителни рискове "временна загуба на работоспособност", "медицински разходи", "дневни пари за болничен престой" и др. Те се сключват за срок от 1 до 5 години. Този тип застрахователни договори не покриват риска "доживяване" и по тях не могат да се изплащат откупи. По тези застраховки дружеството формира Пренос-премиен резерв.

Основните рискове, на които е изложено дружеството по отношение на договорите за рискови застраховки "Живот", са следните:

1. Риск от повишени разходи за изплащане на застрахователни обезщетения в резултат на:
  - по-висок брой на случаите на смърт на застраховани лица.
  - по-висок брой на случаите на инвалидизиране на застраховани лица.
  - по-висок брой на случаите на заболяемост на застрахованите лица.
2. Риск от повишен брой отпадания.
3. Риск от повишен размер на разходите по обслужване на застрахователния портфейл.
4. Риск от намаляване доходността от инвестиции.

Инвестиционният риск на дружеството включва три компонента:

1. Краткосрочен.
2. Средносрочен.
3. Дългосрочен.

Краткосрочният риск включва ценни книжа с висока степен на ликвидност, като ценно книжа с падеж до половин година, акции на инвестиционни фондове, държавни ценни книжа, търговски ценни книжа. Това осигурява висока доходност при нисък риск и висока степен на ликвидност.

Формирането на средносрочен риск позволява да се постигне висока доходност при определено ниво и ликвидност за хоризонт между една и три години. По такъв начин се осигурява съчетаване между активи и пасиви с близък матуритет.

Управлението на инвестиционния риск се извършва на базата на решения в областта на управлението и алокацията на финансовите активи. Управлението на инвестиционния риск се състои от следните структурни фази:

1. Формиране на стратегия за инвестиционен риск, което започва с дефиниране на индивидуалните цели и конкретните задачи, като с помощта на финансовото моделиране мениджърските екипи разработват най-подходящата за случая инвестиционна стратегия.

2. Изграждане на инвестиционния риск, което се извършва на базата на вече разработена стратегия, като се използват различни модели и методи за оценка и подбор на съответните активи.

3. Непрекъснато наблюдение (мониторинг) на инвестиционния риск, относно неговата ефективност, промените в конюнктурата на финансово-икономическата област, доходността, промените, настъпващи в отношението „риск - доходност“ и др.

4. Оптимизиране на инвестиционния риск при промяна на инвестиционната обстановка и стопанската конюнктура, чрез извършване на необходимите корекции на риска, за да бъде приведена структурата му в съответствие с новите реалности.

Основната цел на управлението на инвестиционния риск на дружеството е изследване на неговата структура, за да се установи в каква степен тя е оптимизирана и генерира ли възможно най-високата възвращаемост при редуциране на риска до неговите най-ниски нива.

Г. Оценка за целите на платежоспособността

Оповестяванията, които Дружеството извършва, се основават на регулаторната рамка по Платежоспособност II, която стандартизира оценявания и измервания на активи и пасиви в баланса по пазарна стойност, най-вече отнасяща се до и в съответствие с принципите на МСФО, приети от Европейската комисия. За по-голяма яснота общите съответни регулаторни препратки и оповестителни бележки са описани, както за активите, така и за другите пасиви, докато специфичните регулаторни изисквания, които следва да се прилагат само върху активи или върху други пасиви, са оповестени в съответната част за оценяване или измерване.

С цел да се определи Балансът по пазарна стойност на ниво ЗЕАД "ЦКБ Живот" ЕАД, всички активи и пасиви в баланса са отчетени по справедлива стойност в съответствие с чл. 75 от Директива 2009/138/ЕО. Оценката е направена чрез икономически, съответстващ на пазара, подход за оценка на активите и задълженията. ЗЕАД "ЦКБ Живот" ЕАД прилага подхода на Платежоспособност II, според който, когато се оценяват балансовите позиции на икономическа база, рисковете, които възникват от дадена балансова позиция, се преценяват, като се използват допусканията, които участниците на пазара биха използвали за оценката на активите или задълженията.

Според този подход, активите и задълженията се оценяват по следния начин:

1. Активите са оценявани по сумата, за която те биха могли да бъдат заменени в сделка при справедливи пазарни условия между осведомени и желаещи страни.

2. Задълженията са оценявани по сумата, за която те биха могли да бъдат прехвърлени или уредени в сделка при справедливи пазарни условия между осведомени и желаещи страни.

Застрахователните и презастрахователните предприятия оценяват активите и пасивите, освен ако в регламента не е изрично указано друго, в съответствие с:

1. Международните счетоводни стандарти, приети от Комисията в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 г., при условие че тези стандарти включват методи за оценка, които са съгласувани с подхода за оценяване, посочен в член 75 от Директива 2009/138/ЕО. Когато тези стандарти позволяват използването на повече от един метод за оценка, застрахователните и презастрахователните предприятия използват единствено методи за оценяване, които са съгласувани с член 75 от Директива 2009/138/ЕО;

2. Други методи за оценка, за които се счита, че са съгласувани с член 75 от Директива 2009/138/ЕО, когато методите за оценка, включени в приетите от Комисията в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 международни счетоводни стандарти, временно или постоянно не съответстват на подхода за оценяване, посочен в член 75 от Директива 2009/138/ЕО.

Използват се различни техники за оценка за да се определи цената, при която би се сключила обичайна сделка за продажба на актив или прехвърляне на пасив между пазарни участници към датата на оценка при текущите пазарни условия. Трите използвани техники за оценка са:

- Пазарен подход – използва цени и друга относима информация, генерирана при пазарните сделки, в които участват идентични или съпоставими (сходни) активи, задължения или група активи и задължения.

- Разходен подход – отразява сумата, която би била необходима в момента за подмяна на капацитета на даден актив.

- Приходен подход – преобразува бъдещи суми (парични потоци или приходи и разходи) в една текуща (дисконтирана) сума, отразяваща текущите пазарни очаквания за тези бъдещисуми.

- В някои случаи е подходящо да се използва една техника за оценка, а при други – комбинация от техники.

Г.1 Активи

Инвестиции

ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД притежава инвестиции в размер на 5 591 900 лв., включващи инвестиционен имоти, акции и дялове в инвестиционни фондове, държавни облигации.

Справедливата стойност на финансовите активи търгувани на активни пазари (каквито са търгуеми ценни книжа) е базирана на пазарни котировки към последна дата на търгуване за годината. Финансов актив

се счита за търгуван на активен пазар, ако пазарните котировки са налични от борси, дилъри, брокери и т.н., тези цени се представят като реални и редовно осъществявани пазарни сделки.

Справедливата стойност на финансови активи, които не се търгуват на активен пазар се определят чрез използване на техники за оценка. Дружеството използва различни методи за оценка и предположения, базирани на пазарни условия, съществуващи към края на годината.

Йерархията на справедливите стойности има следните нива:

- а) борсови (некоригирани) цени на активните пазари за идентични активи или пасиви (ниво 1);
- б) други елементи при актив или пасив, освен включените в ниво 1 борсови цени, които могат да се наблюдават или пряко (например цени), или косвено (например основан и на цени) (ниво 2); както и
- в) елементите при актив или пасив, които не се основават на наблюдаема пазарна информация (ненаблюдаеми елементи) (ниво 3).

Нивото в йерархията на справедливите стойности, в рамките на която се категоризира оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват, се определя въз основа на най-ниския елемент от нивото, който е от значение за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват. За тази цел значението на даден елемент се оценява като се съпоставя с оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват.

Инвестиции в държавни облигации

ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД притежава придобита през 2012 г. Държавна ценна книга с номер на емисия BG2040011210, с номинал 764 000. Инвестицията е придобита съгласно изискванията на Кодекса за застраховането за инвестиране на застрахователни резерви и собствени средства. Падежът на горепосочената ДЦК настъпва на 19.07.2021 г. Доходността на инвестицията е 5 %. Купонът се изплаща 2 пъти годишно.

Към 31.12.2017 г. стойността на ДЦК е 918 379 лв.

Прилаганата от Дружеството оценка на справедливата стойност за правителствени облигации, издадени от Република България и емитирани на вътрешния пазар, както за Платежоспособност II, така и за баланса по МСФО, се базира на цените, предоставени от Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО). Цените на БАДДПО, предоставени от българските банки, са подходящи да бъдат определени като справедливи стойности. Ако бъдат използвани котировките на Bloomberg за оценка на правителствени облигации, издадени от Република България и емитирани на вътрешния пазар, възниква несъществена разлика в стойността съгласно Платежоспособност II. Основните притежатели на ДЦК са банките - 65%, вземайки предвид и застрахователните компании, този дял достига почти 90%. Следователно, на този пазар доминират гореспоменатите участници и почти всички сделки са

осъществени от тях. Също така банките имат разрешение за придобиване на тези облигации и тяхното разпространение на други участници на първичния пазар като посредник с изключително важна роля. Влиянието на банковия сектор за търгуването на тези облигации може да се приеме като най-изгодния пазар съгласно МСФО 13. Следователно цените, предоставени от БАДДПО могат да се считат като подходящи справедливи стойности, които в същото време представляват и индикативни стойности на извънборсовите пазари. В допълнение се покриват и качествените характеристики за ликвиден пазар (поддържане на конкурентна пазарна структура, ниско ниво на фрагментация, наличие на сигурна и стабилна пазарна инфраструктура, разнообразие на участниците, сигурност и стандартизация на търговия и уреждане).

Инвестиции в акции и дялове в инвестиционни фондове.

Към 31.12.2017 г. Дружеството притежава следните акции и дялове в Инвестиционни фондове:

Емитент	Емисия	Брой	Справедлива стойност към 31.12.2017 '000 лв.
Инвестор БГ	BG1100019048	53 985	713
ЦКБ Риал Истейт Фонд АДСИЦ	BG1100120051	1 855	86
Велграф Асет Мениджмънт АД	BG1100010104	390 400	1 417
СИИ Имоти АДСИЦ	BG1100006060	32 000	42
Премиер Фонд АДСИЦ	BG1100009064	10 900	13
Рой Пропърти Фънд АДСИЦ	BG1100026076	11 100	38
Химснаб България	BG11EMTOAT16	460	20
Инвестиционна Компания Галата АД	BG1100035135	233 600	409
Супер Боровец Пропърти Фонд АДСИЦ	BG1100041067	257 500	463
Био Агро Къмпани АД	BG11POSOAT12	260	253
Сила Холдинг АД	BG1100027983	117 000	246
ДФ Реал Финанс Високодоходен Фонд	BG9000016071	210 475	193
ДФ Реал Финанс Балансиран Фонд	BG9000017079	13 998	14

ДФ Престиж	BG9000020065	31 370	243
ДФ Профит	BG9000021063	15 152	125
НДФ Конкорд Фонд-7 Саут Ийст Юръп	BG9000008169	3 350	37
			4 312

Към 31 декември 2017 г. портфейлът на Дружеството включва основно акции, емитирани от български компании, които се търгуват на Българска фондова борса („БФБ“) . За целите на оценка на тези инвестиции за Баланс по Платежоспособност II /БП II/ Дружеството използва „Последна средно претеглена цена“, обявена в борсовия бюлетин на БФБ към 29 декември 2017 г. или „Последна средно претеглена цена“ към последната дата на търгуване преди тази дата, в случай че не е имало търговия на 29 декември 2017 г. Информацията за цената на затваряне, използвана от Дружеството, е взета от Ежедневен бюлетин на БФБ 248 - 29/12/2017.

Акциите от „Био Агро Къмпани“ АД, които не се търгуват на БФБ са оценени от независим оценител – „Апис Трейд“ ЕООД. Датата на оценката е 29.12.2017 г.

Дяловете в инвестиционни фондове са оценени по обявените цени на обратно изкупуване.

Оценка на активността на пазара и съображения за оценяване

При оценката на инвестициите в капиталови инструменти, Дружеството използва „Последна средна цена на сделка“, обявена в бюлетина на БФБ. Анализът води до заключението, че пазарната цена при обичайна транзакция за продажба на актив между пазарните участници на датата на оценка при настоящи пазарни условия, отразява нейната справедлива цена (т.е. пазарът е активен). Анализът е базиран на следното:

- Приложимите критерии са упоменати в Наредба 41 на КФН за изискванията за съдържанието на обосновката на цената на акциите на публично търгувана компания, включително за прилагането на методи за оценка в случай на реструктуриране, споразумение за съвместно предприятие и обществена поръчка. Според Наредба 41, даден пазар е активен, ако средният дневен обем на търговия за последното тримесечие е поне 0.01% от всички емитирани акции на дружеството.

- Повечето инструменти, включени в инвестиционния портфейл на Дружеството, се състоят от ценни книжа, които са част от поне един от индексите, публикувани от БФБ. Имайки предвид, че един от основните критерии за включване на дадено дружество в индексите е броят на сделките или оборотът, се приема, че всички притежавани от Дружеството акции, участващи в индекси на БФБ, са търгуеми на активен пазар.

Според МСФО 13 определението за активен пазар е следното: „пазар, на който транзакциите с активи или пасиви се осъществяват с достатъчна честота и обем, така че да предоставят текущо информация за

цените“. Дали дадена сделка се извършва с достатъчна честота и обем е въпрос на преценка (дружеството трябва да вземе предвид предишния си опит, познания за местния пазар и професионална преценка) и зависи от конкретните факти и обстоятелства на пазара на актива (конкретната акция).

Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Дружеството включват „Самостоятелен обект в сграда – магазин“ в гр. Левски, който се държи с цел получаване на приходи от наем.

Инвестиционните имоти са представени в баланса на Дружеството, като е използван модел на справедливата стойност.

Справедливата стойност е определена от лицензиран оценител инж. Капка Николова Радева - Георгиева на базата на налични актуални цени на активни пазари. За оценката на имота са използвани два метода: метод на възстановителна стойност – разходен метод и метод на сравнителна стойност. Изчислената крайна пазарна стойност е осреднен резултат от стойностите получени чрез двата метода.

Балансовата стойност на имота към 31 декември 2017 год. е 359 300 лв.

Инвестиционният имот е отдаден под наем по договори за оперативен лизинг. Действащият договор е със срок до 31.12.2020 г.

Вземания от застраховани лица и посредници.

Застрахователните вземания са на стойност 287 907 х. лева. Те са оценени съгласно изискванията на счетоводните стандарти и Наредба 53 от 23,12,2016г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд.

Вземанията по сключени застрахователни договори, по които са натрупани просрочени плащания са обезценени по следния начин:

1. От 90 до 180 дни – с 25 на сто;
2. От 181 до 365 дни – със 75 на сто;
3. Над 365 дни – 100 на сто.

Други заеми и ипотeki

Представената на тази позиция сума в размер на 1 127 627 лв. представлява вземания по сключени договори за Репо на ценни книги и предоставени заеми.

Оценката на заемите е получена, след като към главницата на всеки отделен заем е добавена натрупаната лихва към края на последния отчетен период 31.12.2017 г. Изчислена по този начин първоначална оценка съвпада с оценката в счетоводния баланс към 31.12.2017 г.

Други търговски вземания, не застрахователни

Другите търговски вземания в размер на 3 544 161 лв представляват вземания по договори за продажба на финансови инструменти.

Г.2 Технически резерви

Застрахователни резерви за целите на ГФО

	2017	
	'000 лв	
Математически резерв	802	
Пренос-премиен резерв	1 076	
Резерв за предстоящи плащания	254	
Резерв за неизтекъл риск	-	
	2 232	

Застрахователните резерви на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД за 2017 г. са формирани при спазване на изискванията на Наредба № 53 от 23.12.2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд.

Използвани са следните основи при изчисляването на техническите резерви на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД към 31.12.2017 г.:

За **пренос-премийния резерв** са използвани данни от действащите полици, издадени от дружеството и признати като премиен приход за периода от началото на дейността до 2017 година. Към 31.12.2017 г. тези данни са изравнени със счетоводните данни.

За **резерва за предявени и неизплатени претенции** (висящи плащания) са използвани данни за постъпилите и неизплатени искове по полици към 31.12.2017 г. от регистъра на щетите в дружеството, предоставени от направление „Ликвидация“. По предявените по съдебен ред претенции са представени данни от Главния юрисконсулт на компанията с включени суми за съдебни разноски и лихви по делата.

За резерва за възникнали, но непредявени претенции са използвани верижно-стълбовидни статистически методи.

За **математическия резерв** е използван проспективен метод по отношение на действащите към 31.12.2017 г. групови и индивидуални спестовни полици „Живот“.

Допълнителен **резерв за неизтекъл риск** не е заделен по застраховка „Заболяване“, защото резултатът по Приложения № 6 от Наредба № 53 е положителен за 2017 г.

Запасен фонд не е формиран, защото през предходните години не се надблюдава съществено отклонение в размера на нетните квоти на щетите.

Резерв за бонуси и отстъпки не е заделен, тъй като по условията на застрахователните договори и вътрешните правила в дружеството, бонуси и отстъпки се правят само в случаите на подновяване на полица от страна на застрахованото лице и изчисляване на квотата на щета по изтеклата полица.

Предвид това, че към 31.12.2017 г. се направи пълна проверка при която бяха засечени всички данни, които са използвани за пресмятането на различните видове резерви, считаме, че заделените резерви са адекватни и съответстват на реалното състояние на портфейла на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД.

Използвани са следните методи за изчисляване на резервите:

Пренос-премийният резерв е заделен по метода на точната дата съгласно чл. 84, ал. 2 от Наредба № 53 от 23.12.2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд. Размерът на резерва възлиза на 1 176 хил. лева.

Резервът за предстоящи плащания е формиран при спазване на изискванията на Наредба № 27. Той включва сумите за предявени и неизплатени претенции, възникнали и непредявени претенции (IBNR). Няма дължими разходите за уреждането на претенциите, свързани с висящите плащания.

За резерва за предявени и неизплатени претенции е използван метода „Претенция по претенция“, съгласно чл. 90, ал. 1 от Наредба № 53. Допълнително, съгласно чл. 90, ал. 10 претенциите по застрахователни договори, предявени по съдебен ред, за които дружеството е уведомено и по които няма произнасяне на Съда, са включени в резерва за висящи плащания с цената на исковете, заедно с дължимите лихви и известните разноси по делата. Предвид малкия брой на съдебни искове - 4 броя, коефициент по алинея 12 на чл. 90 не е прилаган. Общият резерв за предявени и неизплатени претенции е 254 хил. лв., като основната сума се дължи на Допълнителна застраховка.

По отношение на валутата на резервите, всички действащи към 31.12.2017 г. полици са в EUR или лева, така, че за покритието на brutния размер на застрахователните резерви са използвани левови активи.

Застрахователни резерви за целите на Платежоспособност II

Техническите резерви представляват един от най-големите елементи в баланса на застрахователя съгласно Платежоспособност II. Следователно, те имат значително влияние при определяне на нивото на собствените средства съгласно Платежоспособност II – превишението на активите над пасивите на баланса.

Стойността на техническите резерви е равна на сумата на най-добрата прогнозна оценка и добавка за риск.

Най-добрата прогнозна оценка съответства на вероятностно претеглената средна стойност на бъдещите парични потоци, като се вземе предвид стойността на парите във времето (очаквана настояща стойност на бъдещи парични потоци) при прилагане на съответната срочна структура на безрисковия лихвен процент.

Изчисляването на най-добрата прогнозна оценка трябва да се основава на актуална и достоверна информация и на реалистични допускания и да се извършва посредством адекватни, приложими и подходящи актюерски и статистически методи.

Проектирането на паричния поток, използван за изчисляването на най-добрата прогнозна оценка, трябва да взема предвид всички входящи и изходящи парични потоци, необходими за покриване на застрахователните задължения през периода на тяхното съществуване.

Най-добрата прогнозна оценка на резервите за претенции, компонент от техническите резерви е ключова част от изчислението на риска, свързан с определянето на резерви съгласно капиталовото изискване на платежоспособност („КИП“), когато е изчислено на база стандартната формула за КИП. Дружеството определя стойността на техническите резерви като сума от най-добрата оценка и риск маржин, като докладвания към 31.12.2017 г. размер по видове застраховки е както следва:

Недисконтирани SII - Резерви	РЕЗЕРВ ЗА ПРЕМИИ	РЕЗЕРВ ЗА ЩЕТИ	ВЕ на резервите по ПП-2	РИСК МАРДЖИН	ОБЩИ РЕЗЕРВИ ПП-2
Спестовни	795 880	0	795 880	71 119	866 999
Допълнителни	991 294	264 160	1 255 454	90 952	1 346 406
Злополука	0	14 967	14 967	1 085	16 052
заболяване	84 896	23 721	108 617	7 874	116 491
ОБЩО	1 872 070	302 848	2 174 918	171 030	2 345 948

- Използват се средно-претеглени бъдещи парични потоци, като взема предвид стойността на парите във времето (очакваната настояща стойност на бъдещите парични потоци), прилагайки съответната безрискова периодична структура на лихвения процент.

- Стойността на ТР е равна на сумата на най-добрата прогнозна оценка и рисковата премия:
 $ТР = НПОЗ + \text{добавка за риск}$

- Най-добрата прогнозна оценка се изчислява поотделно за резерва за премии и за резерва за щети за видовете бизнес от общото застраховане.
- Определянето на настоящата стойност на бъдещите парични потоци е извършено чрез крива на доходност в лева. Към 31.12.2017 г. няма действащи презастрахователни договори и всички застрахователни задължения са изчислени в лева.
- За традиционното животозастраховане НПОЗ се изчислява на ниво полица, а за здравно, общо застраховане се изчислява за всяка хомогенна рискова група (по вид застраховки).
- До края на 2017 г., включително и към 31 декември 2017 г. за продуктите, класифицирани като Животозастраховане, стойността на НПОЗ на математическия резерв е изчислен съгласно изискванията на Платежоспособност II, като са проектирани очакваните входящи и изходящи парични потоци за спестовните полици. Към 31 декември 2017 г. животозастрахователният портфейл включва 60 индивидуални спестовни полици с математически резерв от 421 хил. лв.
- За продуктите, класифицирани в категория Здравно, общо застраховане, Дружеството изчислява НПОЗ като сума от НПОЗ за премии и НПОЗ за претенции.
- Дружеството определя НПОЗ за премиения резерв, прилагайки следния опростения метод, описан в Анекс 3 от „Насоки за калкулация на техническите резерви“, публикуван от ЕОЗППО:

$$BE = CR * VM + (CR-1) * PVFP + AER * PVFP, \text{ където:}$$

BE = НПОЗ за премии

CR = приблизителна оценка за комбинирано съотношение за линии бизнес на база брутна от аквизиционни разходи, т.е. $CR = (\text{претенции} + \text{разходи по обработката на претенции}) / (\text{спечелени премии бруто от аквизиционни разходи})$

VM = мярка за обем за неспечелена премия. Реферира към бизнес, който вече е започнал към датата на оценка и представлява премиите по стартиралия бизнес минус премиите, които вече са били спечелени във връзка с тези договори. Тази мярка следва да бъде изчислена бруто от аквизиционните разходи.

PVFP = настояща стойност на бъдещите премии (дисконтирана с посочената структура на безрисковия лихвен процент), бруто от комисионни

AER = приблизителна оценка на съотношението на аквизиционните разходи по линии бизнес.

- НПОЗ за претенциите се изчислява, прилагайки верижно-стълбовия метод, като се използва история на платените претенции за последните 6 години на събития по Допълнителна застраховка и 5 години по застарховка "Заболяване".

- Изчисляването на техническите резерви е изцяло в лева като сегментацията по чуждестранни валути не представлява значителна и съществена част от портфейла, за да се правят отделни изчисления.
- Най-ниското ниво на изчислението на техническите резерви е ниво линии на бизнес по Платежоспособност II.

Г.3 Други пасиви, различни от застрахователните

Счетоводната политика за признаване и оценяване на „Задължения (търговски, различни от застрахователните)“ беше е съгласно изискванията на рамката Платежоспособност II. Задълженията (търговски, различни от застрахователните) са първоначално признати по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което ще бъде платено за получените стоки и услуги.

Стойността на позиция „Задължения (търговски, различни от застраховки)“ в БПІІ към 31 декември 2017 г. на ЗАД ЦКБ Живот е в размер на 152 478 лв

Д. Управление на капитала

Целите на Дружеството по отношение управлението на капитала са:

- Постигане на доходност съразмерна с поемането на минимален риск от инвестиране на застрахователните средства, за да се осигури максимална сигурност на застрахованите лица при реализиране на застрахователно събитие.
- Поддържане на висока ликвидност.
- Адекватно съотношение между вложените парични средства в ценни книжа и паричните инструменти.
- Осигуряване способността на Дружеството да продължи да съществува като действащо предприятие.
- Осигуряване адекватна рентабилност за акционерите, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Собствени средства

- Собствените средства на Дружеството към 31.12.2017 г. възлизат на 8.296 хил. лв. и се състоят главно от основни собствени средства, така както са определени в чл. 88 от Директива 2009/138/ЕК. Сумата на основните собствени средства на Дружеството представлява сумата на превишението на активите над пасивите. Собствените средства се състоят от: Обикновения дялов капитал, който представлява

емитирания акционерен капитал на Дружеството, който е изцяло внесен от едноличния собственик на ЗЕАД ЦКБ Живот ЕАД - ЦКБ Груп ЕАД; резерв за равняване и нетните отсрочени данъчни активи.

- Допустимата сума на елементите от Ред 1 на стойност 8,240 хил.лв. надвишава КИП – 5,406 хил.лв. (291 % покритие).
- Капиталовите елементи на Дружеството от Ред 3, т.е. нетни отсрочени данъчни активи на стойност 55,680 лв., са по-малко от 15% от КИП – 2,834 хил. лв (2%).
- Допустимата сума на собствените средства за покритие на КИП са в размер на 8,296 хил.лв. (т.е. Ред 1 – 8,240 хил.лв. Ред 2 - 0 лв., и ред 3 – 56 хил.лв.) и покриващи КИП на 293%.
- Капиталовите елементи на ЗЕАД ЦКБ Живот ЕАД от Ред 3, т.е. нетните отсрочени данъчни активи са по-малко от 50% от КИП (2%). Дружеството няма капиталови елементи по Ред 2.
- Допустимата сума на елементите от Ред 1, равна на 8.240 хил.лв. надвишава МКИ, чиято стойност е 7,400 хил.лв., като покритието на МКИ с допустими собствени средства е 111%.
- Дружеството няма допустими капиталови елементи по Ред 2. Следователно допустимата сума на основните собствени средства за покриване на МКИ е равна на сумата на капиталовите елементи от Ред 1 и Ред 3.

Активи	
Отсрочени данъчни активи	61,573
Недвижима собственост, машини и съоръжения, притежавани за собствено ползване	11,704
Недвижима собственост (различна от тази за собствено ползване)	359,300
Акции - листвани	3,445,821
Акции - нелиствани	253,061
Държавни облигации	918,379
Колективни инвестиционни схеми	613,032

Депозити, различни от парични еквиваленти	2,307
Други заеми и ипотечи	1,127,628
Вземания от застраховки и посредници	287,907
Вземания (търговски, различни от застраховки)	3,544,161
Пари и парични еквиваленти	252,454
Други активи, които не са посочени другаде	9,188
Общо активи	10,886,513

Пасиви

Технически резерви - здравни (сходни с общо застраховане)	1,478,949
Технически резерви - животозастраховане (с изключение на обвързани с индекс и обвързани с дялове в инвестиционен фонд)	866,999
Задължения за пенсии	11,841
Задължения по отсрочени данъци	5,892
Задължения по застраховки и към посредници	73,942
Задължения (търговски, различни от застраховки)	152,478
Общо пасиви	2,590,101
Превишение/ (дефицит) на активите над пасивите	8,296,412

Размер на капиталовото изискване за платежоспособност и минималното капиталово изискване.

Дружеството изчислява капиталовото изискване за платежоспособност по Стандартната формула. Не са разработени и не се използват вътрешни модели.

МКИ = 7,400 хил. лв.

КИП = 2,834 хил. лв.

Коефициент на покритие на МКИ 111 %

Коефициент на покритие на КИП 293 %

Дружеството покрива МКИ (111%) и не се докладват несъответствия, свързани с нарушения на капиталовото изискване за платежоспособност. Дружеството притежава разумна капиталова база коефициент на платежоспособност 293 %.

Ярослава Кръстева

Председател на СД и

Изпълнителен директор

Румен Геновски

Прокурис